

# Skauting a jeho vizuálne štýly

Matúš Ivanič

---

Bakalárska práca  
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta multimediálních komunikací

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta multimediálních komunikací  
Ateliér Grafický design

Akademický rok: 2022/2023

# ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Matúš Ivanič**  
Osobní číslo: **K20159**  
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**  
Studijní obor: **Multimédia a design – Grafický design**  
Forma studia: **Prezenční**  
Téma práce: **Skauting a jeho vizuální styly**

## Zásady pro vypracování

Rozsah teoretické práce minimálně 25 stran + obrazové přílohy (dokumentace praktické části). Práci odevzdat v elektronické podobě na Portál IS/STAG (dle předepsané univerzitní šablony viz Směrnice rektora č. 33/2019) a ve formátu PDF na 1 ks CD (DVD) nosiče, dále odevzdat 2 kusy výtisků práce – jeden v pevné vazbě (zde bude vlepeno CD/DVD), jeden v kroužkové vazbě a 1 výtisk graficky zpracované bakalářské práce, která má volnější grafickou podobu.

1. Teoretická část: historický vývoj symbolů a vizuální komunikace skautingu, současná a historická podoba tiskovin, vizuální komunikace a směry skautingu
2. Praktická část: vodácká příručka pro skauty

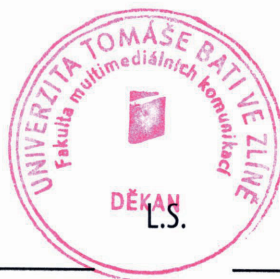
Rozsah bakalářské práce: **viz Zásady pro vypracování**  
Rozsah příloh: **viz Zásady pro vypracování**  
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**  
Jazyk zpracování: **Slovenština**

**Seznam doporučené literatury:**

JÍZDNÝ, Miroslav. Slovenská skautská symbolika, Bratislava 2003., ISBN: 80-89136-04-4  
KOLEKTÍV, autorov Signs&Symbols., ISBN: 9780241387047  
JÍZDNÝ Miroslav. Skautské rovnošatové odznaky: Bratislava 2017., ISBN: 978-80-89776-10-8  
ČADA Ján. Junácka symbolika. Merkur 1990., ISBN: 80-7032-876-2  
BHASKARANOVÁ Lakshmi. Design publikací. Slovart 2008., ISBN: 80-7209-993-0

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Jana Dosoudilová**  
Ateliér Grafický design

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2022**  
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**



---

**Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.**  
děkan

**doc. Mgr.A. Pavel Noga, ArtD.**  
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 9. prosince 2022

## PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

### Beru na vědomí, že

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 12 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

### Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 9. 12. 2022

Jméno a příjmení studenta: Matuš Ivanič



.....  
podpis studenta

## Podakovanie

Týmto by som sa rád poďakoval MgA. Jane Dosoudilovej za vedenie, podporu a rady pri práci na bakalárskej práci.

Následne poďakovanie patrí autorskému kolektívu NAVS a najmä Marekovi Pleškovi za prípravu, editáciu a vedenie nakladateľstva vodných skautov.

Takisto patrí poďakovanie mojim rodičom, ktorý ma podporovali počas celej doby štúdia a všetkým tým, ktorý poradili, pomohli a skritizovali tvorbu tejto práce.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

„Skauting odtrhnutý od reality je holý nezmysel.“  
– Robert Baden Powell

## **ABSTRAKT**

Cielom tejto bakalárskej práce je vytvoriť vodácku príručku pre potreby vzdelávacieho tímu NAVS vodných skautov na Slovensku. Teoretická časť sa venuje Skautingu a jeho vizuálnym štýlom, skúma výtvarné a vizuálne spracovania širokej ponuky skautských vizuálnych prvkov, symbolov, rovnošatových odznakov, vlajok či rôznych skautských publikácií. Špecifickým prínosom je zaoberanie sa vodným skautingom, ktorému sa na území Slovenska venuje iba malá pozornosť. Na začiatku praktickej práce sa zaoberám hľadacím systémom orientácie vrámci príručky. Nakoľko príručka obsahuje vzdelávací materiál pre viaceré úrovne vzdelávania bolo potrebné vytvoriť vizuálne rozdelenie kapitol a daného kurikula. Ďalej bolo potrebné zjednotiť všetky vizuálne prvky v rámci ilustračných zobrazení. Ďalej popisujem postup práce a odôvodňujem vytvorenie štýlu ilustrovania, farebnosť, či prácu s kompozíciou a písmom.

### **Kľúčové slová**

Skauting, príručka, vizuálny štýl, príručky, časopisy, znak, symbol, lalia, vodný skauting, Dizajn pouublikácie

## **ABSTRACT**

The point of this bachelor thesis is to create an educational boating manual suitable for the use of educational team of NAVS water scouts of Slovakia. Theoretical part talks about Scouting and its visual style, it maps its artistic and visual processing of wide scale of scouting visual elements, symbols, uniform badges, flags and other scouting publications. Specific benefit is dedication to water scouting as it is almost overlooked subject in Slovakia. At the begging of my practical part I am looking for an orientational system within the manual. As the manual contains educational material for different levels of education, it was a necessity to create visual differentiations of chapters and curriculums. It was also necessary to unite all of the visual elements in terms of illustrational displays. I also describe work progress and I justify the style of illustrations, chroma and following work with font and composition.

### **Key words**

Scouting, Guide, Manual, Visual Style, Handbooks, Magazines, Emblem, Symbol, Scout Lily, Water Scouting, Publication Design

## **Slovník pojmov a skratiek**

SLSK – Slovenský skauting

N-SLSK – Náčelníctvo Slovenského skautingu

HKVS – Hlavný kapitanát vodných skautov

NAVS – Námorná akadémia vodných skautov

B. P. – Robert Stephenson Baden-Powell

Zbor – Organizačná jednotka zastrešujúca oddiely v ktorých sa nachádzajú družiny

Prístav – Názov pre zbor vodných skautov



# Obsah

Úvod	11
<b>1. SKAUTING</b>	<b>13</b>
1.1. Čo je to skauting?	13
1.2. Vízia a misia	13
1.3. Symbol a logo	14
1.4. Ľalia	14
1.4.1. WOSM (World Organization Scout Membership)	15
1.4.2. Vývoj loga WOSM	16
1.4.3. WAGGGS (World Asociation of girl guides and girl scouts)	17
1.5. Iné skautské organizácie	19
1.6. Slovenská skautská ľalia	19
1.7. Rovnošatové odznaky	22
1.7.1. Výzvy	23
1.7.2. Odborky	24
1.7.3. Domovenky	26
1.8. Ocenenia	27
1.8.1. Rád Strieborného vlka	28
1.8.2. Rád strieborného trojlístka	28
1.8.3. Ostatné ocenenia	28
1.8.4. Bronze wolf	29
1.9. Kríže a svastiky	29
1.10. Vlajky	30
<b>2. Vodný skauting</b>	<b>31</b>
2.1. Úvod do vodného skautingu	31
2.2. Ľalia vodných skautov	32
2.3. Rovnošatové odznaky vodných skautov	33
2.3.1. Výzvy vodných skautov	34
2.4. Vlajky vodných skautov	34
<b>3. PUBLIKÁCIE SLOVENSKEHO SKAUTINGU</b>	<b>35</b>
3.1. Historické publikácie	35
3.1.1. Scouting for Boys	36
3.1.2. Časopis Junák	36
3.1.3. Časopis vŕdce	38
3.1.4. Jaroslav Foglar a Rychlé šípy	40
3.1.5. Rychlé šípy	40

3.2.	Aktuálne publikácie Slovenského skautingu	41
3.3.	Časopisy	41
3.3.1.	Časopis Džungľa	42
3.3.2.	Časopis SKAUT	43
3.3.3.	Časopis MÉDIUM	43
3.3.4.	Skautské zvesti	43
3.4.	Kroniky	44
3.5.	Príručky	44
3.5.1.	Vodnoskautské publikácie	45
<b>4.</b>	<b>Nový brand</b>	45
4.1.	Vizuálna identita slovenského skautingu	46
4.2.	Brand manuál	47
<b>5.</b>	<b>Vodácka príručka</b>	48
5.1.	Vodný skauting – Vodnoskautská teória a prax pre kadetov NAVS	48
5.1.1.	Východzí stav	48
5.1.2.	Inšpirácia	50
5.1.3.	Vizuálny štýl	50
5.1.4.	Orientácia v knížke	50
5.1.5.	Farebnosť	51
5.1.6.	Logá	52
5.1.7.	Ostatné piktogramy	53
5.1.8.	Obsahová časť	54
5.1.9.	Obálka	55
5.1.10.	Ilustrácie	56
5.1.11.	Návody	57
5.1.12.	Vodácke karty	57
5.1.13.	Väzba	58
5.1.14.	Presah vizuálneho štýlu príručky	58
<b>6.</b>	<b>Záver</b>	59
<b>7.</b>	<b>Zoznam použitej literatúry</b>	60
<b>8.</b>	<b>Zoznam Obrázkov</b>	62

# 1. ÚVOD

Skauting je súčasťou mojej osoby a môjho života, rovnako ako grafický dizajn, preto som pre svoju bakalársku prácu zvolil práve túto tému. Rovnako vznikla už pred niekoľkými rokmi potreba vytvorenia vodáckej príručky pre skautov. Táto výzva už bola ponúkaná viacerým skautom grafikom, avšak žiadny nemal tú chuť, zapálenie a príležitosť graficky zalomiť túto publikáciu. Ja som sa rozhodol spracovať túto publikáciu ako bakalársku prácu, ku nej som pridal výskum o vizuálnych štýloch skautingu, nakoľko existuje iba veľmi chabé množstvo prác, ktoré sa venujú tejto problematike.

Na začiatku svojej bakalárskej práce uvádzam čitateľa do problematiky skautingu a postupne preberám základné vizuálne prvky ako rôzne symboly, logá, lalie. Táto časť má za cieľ popisovať a porovnávať základné vizuálne prvky. Ich kvalitu vo svete a u nás.

Ďalšia kapitola sa venuje rovnošatovým odznakom a vizuálnym prvkom, ktoré nie sú typickou grafickou disciplínou, avšak majú v skautskom živote veľký význam, a to nie len v skautskom svete, ale aj v komunikácií skautov s verejnosťou.

V tretej kapitole sa venujem publikáciám v skautingu. Rozoberám problematiku fenoménu starého skautského časopisu Junák a komixu Rychlých šípů. Ďalšieho menej známeho časopisu Vůdce. Rovnako sa venujem knižke Scouting for boys, ktorá sa stala bestsellerom a bola jedným z pilierov založenia skautingu. V ďalšej časti sa venujem aktuálnym pravidelným periodikám Slovenského skautingu, časopisom a skautským zvestiam.

V ďalšej kapitole sa venujem všeobecne aktuálnym vizuálnym prostriedkom komunikácie Slovenského skautingu ako je nový brand, web, či ostatná komplexná komunikácia.

Príručka vodný skauting je praktickou časťou mojej bakalárskej práce. V poslednej kapitole popisujem prácu na tejto príručke. Inšpiráciu v ostatných skautských tlačovinách, i keď na Slovensku neexistuje obdobná príručka, ktorá učí skautov aj priamo postupom a obsahuje viac menej popis a fungovanie vodného skautingu na Slovensku. Ďalej vysvetľujem princípy

a přístupy k tvorbě příručky, přičom bolo nutné pristupovať ku tejto tlačovine špecificky. Konkrétne popisujem vytvorenie a použitie grafických princípov a vizuálnych prvkov. Jednalo sa o vytvorenie orientácie v príručke nakoľko táto knižka je určená viacerým kurzom a obsah, a texty tejto príručky sú kategorizované pre určité kurzy.

# 1. SKAUTING

## 1.1. Čo je to skauting?

Na úvod by som rád predstavil skauting. „Slovenský skauting (ďalej ako SLSK) je dobrovoľná, nezávislá, nepolitická, nezisková, výchovná organizácia mladých ľudí, prístupná všetkým bez rozdielu pôvodu, národnosti, rasy alebo náboženstva. Jeho cieľom je výchova mládeže k osobnostiam a k formovaniu hodnôt.“ (SLSK) Z môjho osobného pohľadu je skauting životný štýl, ktorý ovplyvňuje ľudí vo všetkých oblastiach života. Skauting bol založený už v roku 1907 a nie je náhodou, že ako životný štýl existuje vo svete už stošestnásť rokov. Skauting musí mať niečo v sebe, čo ho robí jedinečným, vďaka čomu dokázal prežiť takú dlhú dobu. Špecificky v Československu, kde si prežil niekoľko tvrdých zákazov, ktoré reagovali na aktuálnu dobu. Pomoc, aj vďaka ktorej prežil bola správna komunikácia, tá patrí k základným zručnostiam každého skauta. Prvá vec, ktorú zakladateľ skauting R. Baden-Powell vytvoril, bol symbol, ktorým sa skauting charakterizuje už od samého začiatku. A práve to, že už od začiatku sa má skauting čím, a to kvalitnými vizuálnymi prvkami špecifikovať, dokázal prežiť až do dnešnej doby.

V skautingu sa používa veľa symbolov, znakov i odznakov. Avšak i keď o našom hnutí prehlasujeme, že je hra s voľným polom pre fantáziu, predsa práve tu musíme zachovávať určité pravidlá a zvyklosti. (Čaka 11, 1990)

## 1.2. Vízia a misia

Vízia– Creating a better world - Tvorit' lepší svet

Vízia, poslanie a silné stránky sú prezentované v kondenzovanej podobe. Sú v súlade s Skautskými pravidlami a sú prevzaté zo stratégie pre skauting schválené svetovými konferenciami skautov.

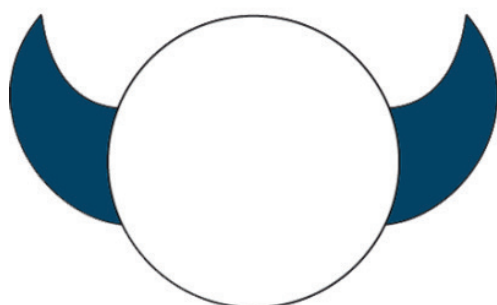
Misia– Educating young people to play a constructive role in society - Vzdelávať mladých ľudí, aby zohrávali konštruktívnu úlohu v spoločnosti.

Vízia a misia nám umožňujú vyjadriť ideály skautingu a pracovať za pár sekúnd. Vízia a misia môžu pomôcť, začať alebo ukončiť prejav, odpovedať na otázky novinárov, navrhovať titul pre článok v novinách alebo audiovizuálnu prezentáciu. (World Scout Bureau 2007)

Kvalitný slogan, a dobre vybrané slová sú podstatnou súčasťou vizuálnej komunikácie akejkoľvek organizácie.

### 1.3. Symbol a logo

„Zakladateľ hnutia WOODCRAFT INDIANS (Indiáni lesnej múdrosti – 1902) Ernest Thompson Seton aj zakladateľ SKAUTINGU (1907) sir Robert Stephenson Baden-Powell si boli vedomý významu symboliky pre svoje organizácie – symbolu, ktorý by v jednoduchej grafickej značke súčasne vyjadroval obsahovú náplň aj ideu hnutia, a tak jeho príslušníkov stmeloval v pevný priateľský kolektív schopný aj mimoriadnych aktivít, prípadne aj obetí.“ (Jízdný 47)



obr. 1 – Woodcraft logo

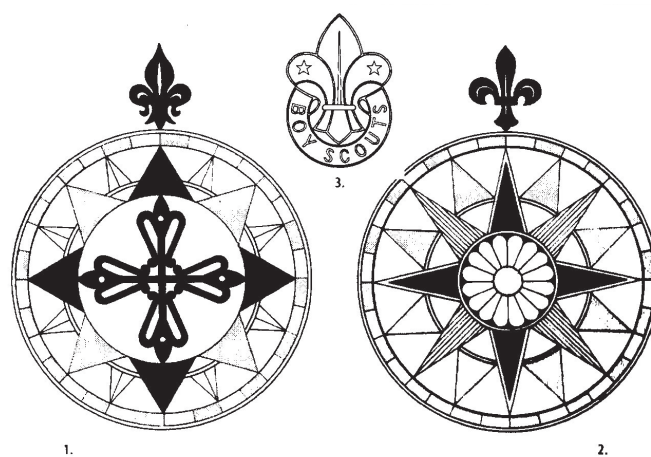


obr. 2 – Ilustrácia z knižky  
scouting for boys (1908)

### 1.4. Ľalia

Ľalia ako symbol najčastejšie symbolizuje čistotu. Za čias rytierov znak ľalie v rôznych modifikáciách zdobil erby a štíty mnohých panovníckych rodov po celom svete, kedy bola rôzne kombinovaná a graficky spracovaná s ďalšími symbolmi zvierat, architektúry, či nástrojov. Avšak z floralistických symbolov bola ľalia najčastejšie používaným symbolom. Pre Grékov bola ľalia symbolom materstva a plodnosti. Takisto má svoje miesto aj v kresťanstve. Taktiež od roku 1907 bola použitá aj sir Baden-Powel-

lom ako symbol nového mládežníckeho hnutia Skautingu. Baden Powell využil pri hľadaní námetu svoje vojenskej skúsenosti a to najdôležitejšiu schopnosť pre prieskumníka (angl. scout) orientovať sa a za akýchkoľvek okolností nájsť ten správny smer. Význam kompasu je pre túto schopnosť evidentný. Za čias námorníckych výprav sa pre označenie severu na kompasoch začala používať ľalia. Vďaka talianskemu moreplavcovi Flavio Joya.



obr. 3 – 1. a 2. navigačné ružice 3. Prvé logo skautskej ľalie navrhnutá Baden-Powellom

#### 1.4.1. WOSM (World Organization Scout Membership)

Existujú dôkazy o tom, že čínsky dizajn šípky používal ako symbol smerovania už v roku 2000 B. C. Larousse Encyclopaedia poznamenáva, že dizajn nesú niektoré etruské bronzky a rímske ozdoby. Našiel sa tiež na starovekých pamiatkach v Egypte a Indii.

„Baden-Powell prevzal ľaliu z kompasu ako symbol skautskej organizácie preto, lebo skautovi ukazuje správny smer a cestu pri plnení jeho povinností i pri pomoci druhým.“ (Jízdný 48)

Ďalej si za heslo pre skautov zvolil vetu BE PREPARED, čo značí BUĎ PŘIPRAVENÝ.

Nakoľko Baden-Powell bol veľmi zdatným výtvarníkom s citom pre proporciu vytvoril symbol, ktorý je na prvý pohľad vznešený, kompozične vyvážený a nadobúda ku pohľadu nahor.

Symbol ľalie sa spočiatku skladal zo samotného typického tvaru ľalie, ktorý bol preštylizovaný do vlastnej podoby v troch lístkoch. V týchto troch lístkoch ľalie sa skrýva viac symboliky, prvým je ukazovateľ troch vekových kategórií (vlčatá, skauti a roveri). Druhým je význam troch bodov skautského sľubu. V stredovom/hlavnom liste sa nachádza magnetka z kompasu, ktorá symbolizuje nielen istotu správneho smeru, ale aj neohrozenú a úspešnú cestu životom skauta, pokiaľ táto cesta bude priama bude lepšie zvládať jeho ťažkosti a problémy života. Zvyšné dva lístky po stranách sa vracajú späť do stredu, čo symbolizuje odbočujúce cesty vpravo či vľavo. V týchto bočných lístkoch sa nachádzajú päťcípe hviezdy, ktoré spolu symbolizujú 10 bodov skautského zákona. Dolné lístky sú úzkozovreté, v pomere 1:4 menšie oproti horným. Avšak aj kvôli optickej vyváženosti a rovnako kvôli dokončeniu významu sú dolné lístky obkolesené stuhou s nápisom BOY SCOUTS (názov, ktorý bol neskôr modifikovaný na BE PREPARED). Stuha je v tvare kruhu, z ktorého vyčnievajú vrchné lístky, rovnako ako skauti vyčnievajú z celku. Všetky tri lístky ľalie sú zviazané páskou svornosti, ktorá ich drží v spolupatričnosti a ukazuje to, že pokiaľ sme jednotný sme silnejší.

Táto ľalia bola predlohou pre všetky skautské ľalie, ktoré neskôr vznikali po celom svete ako národné symboly a logá skautských hnutí. Rovnako ako tá slovenská.

#### 1.4.2. Vývoj loga WOSM

Logo WOSM, tak ako ho nadizajnoval Baden-Powell bolo dobré, avšak evolučne aj vďaka tomu, že skauting je dynamická organizácia, ktorá sa snaží kráčať s dobou a je určená pre mladých, tak sa vyvíjalo.

Prvou zmenou prešlo v roku 1939, kedy J. S. Wilson prišiel s návrhom na zmenu, kedy Fleur-de-lis (skautská ľalia) bola redizajnovaná v striebornej farbe na fialovom podklade nalepená v striebornom kruhu s názvami kontinentov, na ktorých skauting pôsobil. Toto logo bolo dizajnovanejšie, avšak z môjho pohľadu o niečo zložitejšie.

V organizácií sa udržalo až do roku 1955 kedy na 8. svetovom skautskom Jamboree dizajnér a vtedajší vedúci Gréckych skautov Demetrios Alexatos prišiel s aktuálnym logom pre skautskú organizáciu, ktorú dodnes



nosilo a nosí vyše 300 miliónov ľudí našité na svojich mikinách, bundách a uniformách. Logo, ktoré od roku 1955 neprešlo takmer žiadnou zmenou je nadčasovým a doposiaľ najkvalitnejším prevedením loga skautských a mimo skautských organizácií pre mládež, nakoľko existuje už bezmála 68 rokov a stále pôsobí ako moderný znak dynamickej organizácie pre mladých.



obr. 4 – Vývoj loga WOSM

### 1.4.3. WAGGGS (World Association of girl guides and girl scouts)

„Sprievodcov dievčat založili v roku 1910 Robert Baden-Powell s pomocou sestry Agnes Baden-Powell. Po jeho manželstve v roku 1912 manželka Olave Baden-Powell zastala vedúcu úlohu pri rozvoji vedenia dievčat a skautingu.“ (Swanston)

Trefoil (trojlístok), ktorý sa používa na odznaku, je zjednocujúcim symbolom WAGGG, pričom každá časť dizajnu má svoj význam. Napríklad zlatý trojlístok na jasne modrom pozadí predstavuje slnko žiariace nad všetkými deťmi sveta. Pôvodne tento trojlístok vyrastal z ohňa avšak neskôr bol tento symbol redizajnovaný a vyrastá z kruhu. Dôležitým aspektom redizajnu bolo najmä zjednotenie podoby symbolu k symbolu WOSM. Tri listy predstavujú tri body sľubu, čo je rovnaký princíp ako v symbole skautov. Základ stonky predstavuje plameň lásky ľudstva, čiara smerujúca smerom nahor cez stred trojice je ihla kompasu, ktorá ukazuje na cestu. A dve hviezdy predstavujú sľub a zákon skautiek, ktorý je rovnaký ako sľub a zákon skautov. WAGGGS je spolupatričnou organizá-

ciou WOSM, preto sa ich vizuálne komunikáciu snažia odlišovať v rozumnej miere. Dnes už členky tejto organizácie priamo spadajú pod členstvo WOSM a takisto môžu nosiť zjednocujúce logo skautov po svete WOSM.

### EMBLEMS OF WORLD ASSOCIATION OF GIRL GUIDES AND GIRL SCOUTS



### World Centres of WAGGGS



### Members Associated with WAGGGS



obr. 5 – logá svetových dievčenských organizácií

## 1.5. Iné skautské organizácie

Vo svete existujú aj ďalšie skautské organizácie, ktoré sa odlišujú v niektorých bodoch, či už skautskej výchovy, presvedčenia, náboženstva ale najmä majú špecifické symboly, vďaka ktorým sa odlišujú. V Európe je silnou organizáciou FSE (Federácia skautov Európy). Táto organizácia sa odlišuje od WOSM svojou špecifickou činnosťou v Európe a spojitosťou s kresťanstvom, čo je čitateľné už priamo z ich symbolu. Červeného maltézskeho kríža so žltou ľaliou v strede. Kedy mne osobne tento symbol vo svojej kombinácii príde mierne disproporčný.

Ďalšou organizáciou pôsobiacou v okolí strednej Európy, ktorá zastrešuje menšie skautské organizácie a združuje dospelých skautov, je organizácia ISGF (International Scout and Guide Fellowship). Táto organizácia má za symbol červenú ľaliu s modrými outline líniami bielymi hviezdami v bočných listoch a je situovaná na bielom trojlístku. Tento symbol je svojou teoretickou spojitosťou podobný symbolu Slovenskej skautskej ľalie.



obr. 6 – logo Federácie skautov Európy



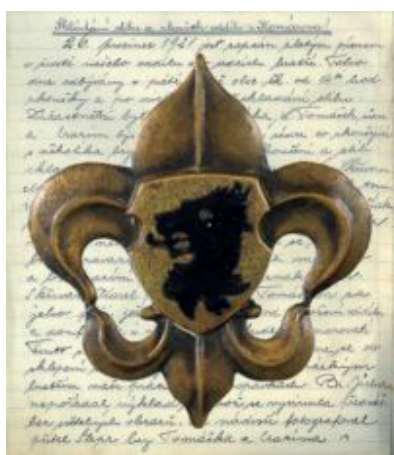
obr. 7 – logo ISGF

## 1.6. Slovenská skautská ľalia

Slovenská skautská ľalia je podľa môjho názoru jednou z najvydarenejších skautských ľalií na svete. Je proporočne azda najkrajšie vyvážená bez zbytočných glyfových ornamentov, či iných prvkov. Je jasne a čisto vykreslená s kvalitne implementovanými insigniami Slovenska. Autorom bol pôvodne označovaný iba Laco Ozábal – Cooz, ktorého návrh Náčelníctvu predstavil v roku 1945 A. Herczeg. Avšak neskôr sa zistilo, že autorom technického nákresu a ideovej hodnoty bol Ing. Štefan Černík – Štofi. Ktorý je oficiálnym autorom symbolu. Zvyšný dvaja spomínaní sa po roku

1945 venovali farebnému spracovaniu symbolu, ktoré pôvodne malo vychádzať zo Slovenských štátnych farieb, avšak to podľa heraldického princípu pre zachovanie farieb nebolo možné. Preto sa odprostili od tejto trikolóry a bielu farbu zamenili za striebornu, a pridali farbu zlatú. Tieto farby pochádzali už z existujúcich farieb znaku dievčenského skautingu Ďatelinky.

Slovenská skautská ľalia je špecifická aj v tom, že spája až 3 symboly: Symbol Slovenska – dvojramenného kríža na trojvrší, symbol skautingu – skautská ľalia so strelkou a páskou svornosti, symbol dievčenského skautingu – modrý trojlístok.



obr. 8 – odznak skautov Československa



obr. 9 – aktuálny sľubový odznak skautov

Slovenská skautská ľalia sa skladá zo zlatého dvojkríža vyrastajúceho zo zlatého trojvršia, ktorý vychádza z červenej pásky svornosti, ktorá v celom symbole vytvára príjemný kontrast a drží symbol vo vodorovnej rovine. Zlatou farbou je aj strelka kompasu nachádzajúca sa v strede samotného symbolu, ktorá však naproti prvej skautskej ľalii siaha aj do dolnej časti a tým opticky spája obe časti ľalie. Zo znaku Slovenskej ľalie sa veľmi dobre číta to, že bočné lístky sa vracajú späť do stredu, a to lístky horné aj dolné. Celá horná časť ľalie je v pomere 2:3 oproti dolnej, ktorá je v pomere 1:3, čo značí kvalitnejšie vyváženie. Celá skautská ľalia je vložená do modrého trojlístku, ktorý je spojený v ľalii v hornej časti, pretože kontúry horného stredového listu plynulo prechádzajú do záhybu a vytvárajú kontúru trojlístku.

Od roku 1999 Slovenský skauting vlastní aj dizajn manuál k tomuto symbolu, čím sa zo symbolu stala oficiálna značka, ktorou organizácia komunikuje.

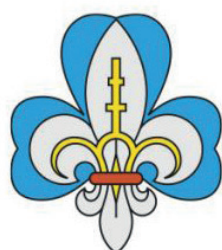
LOGOTYP 1999



ZNAK 2003



LOGOTYP 2010



**SLOVENSKÝ  
SKAUTING**

ZNAK 2019

obr.10 – evolúcia znaku slovenských skautov

„V roku 2010 si v poradí už tretie vydanie dizajn manuálu dávalo za cieľ prezentovať našu organizáciu ako mladú a dynamickú. Tomu boli prispôbené aj všetky prvky vizuálneho štýlu. Súčasťou bolo aj stručné objasnenie filozofie a východísk korporátnej identity organizácie. Toto sa prejavilo predovšetkým vo vysvetlení symboliky novovzniknutého logotypu a ostatných prvkov firemného dizajnu.“ (SLSK) Toto vydanie však vyvolalo diskusiu v komunite skautov a rozdelilo ich na dva tábory. Tých, ktorí boli jednoznačne za 100% uchovanie symbolu a tí, ktorí boli za jasnú zmenu. Dnes už však vieme, že symbol ostal a logotyp sa ku symbolu pridal. Pri bližšom preštudovaní si možno všimnúť dobrú prácu dizajnérov a to, že slovenský skauting sa pravidelne vracia k tomuto symbolu a snaží sa ho inovovať. Časom sa totiž vychytali aj tie menšie disproporčné chyby a dokázali sa prepojiť línie.



obr.11 – manuál pre umiestnenie nášiviek

## 1.7. Rovnošatové odznaky

Rovnošatové odznaky sú azda najväčšou súčasťou skautského chodníku. Svoj význam prebrali z vojenského základu, ktorý vniesol do skautingu samotný Baden-Powell. Majú informačnú, hodnotársku, prezentačnú a vystavovaciu hodnotu. Vždy ukazovali to, kam skaut patrí, kým je a čo v živote dokázal. V základe môžeme odznaky rozlišovať do viacerých kategórií delení. Podľa materiálového, významového, či tvarového delenia. Toto delenia sa často prekrýva. Poznáme odznaky kovové, látkové nášivky, či novodobé, moderné materiály plastu a ďalších.

Častokrát sa môžeme stretnúť s rôznorodými grafickými spracovaniami, ktoré sa rokmi menili, tak ako sa menil grafický jazyk a trendy, nakoľko skauting je súčasťou spoločnosti a stále sa snažíme ísť s dobou. Vývoj je častokrát pozorovateľný na vykreslenosti, detailnosti spracovania či použitých grafických prvkov. Na Slovensku a územiach bývalého Sovietskeho zväzu sú pozorovateľné aj vplyvy zákazov, ktoré skauting zažil.

Dnes už v mnohých krajinách fungujú zberatelia skautských nášiviek, ktorý zhromažďujú rôznorodé častokrát výtvarne veľmi vydarené kúsky.

V rámci SLSK môžeme kategorizovať nášivky ako hodnotné, družinové, označujúce funkciu, oddielové, hodnosti, odborky, výzvy, voľné

programové moduly, stupne napredovania, zborové a príležitostné nášivky. Každá z týchto kategórií má samostatné výtvarné spracovanie, či už unifikované pre celú kategóriu, alebo ako napr. príležitostné. Majú každá svojho výtvarníka, ktorý túto nášivku spracoval.

### 1.7.1. Výzvy

Výzva je úloha, alebo zoznam úloh, ktoré skaut plní, aby sa mohol rozvíjať vo svojom osobnostnom napredovaní. Najčastejšie sa jedná o činnosti, kedy je skaut nútený vystúpiť si zo svojej komfortnej zóny, či ísť za hranice na základe presvedčenia.



obr.12 – výzvy Slovenského skautingu

Výzvy slovenských skautov sú nášivky pozdĺžneho oblukovitého tvaru, spravidla sú lemované červeným lemom, avšak toto pravidla je v poslednej dobe porušované, novými častokrát príležitostnými výzvami (napr. výzva Antivirus, ktorá reagovala na pandémiu Koronavírusu). Farebne aj ilustratívne sú spracované rôznymi spôsobmi, spočiatku vytvárania výziev sa jednalo o spracovania ilustráciou, ktorá sa snažila verne objasniť obsah a činnosť, ktorú skaut vykonal aby túto výzvu mohol získať. Neskôr už môžeme vnímať snahu o zveladenie výtvarného prejavu pri vytváraní skautských výziev a to používanie rôznych symbolov ako napr. srdca ako symbol zdravia, či molekulu korony vo výzve Antivirus. Tento progres je určite vítaným prínosom.



obr.13 – výzvy Českých skautov

Český skauti majú vo svojej ponuke viaceré výzvy. Avšak všetky tieto výzvy majú unifikované výtvarné spracovanie, vďaka ktorému vieme jasne definovať, či sa jedná o výzvu vodných alebo peších skautov. Tieto nášivky majú rovnaký tvar a červený lem ako výzvy slovenských skautov. Taktiež okrem toho, že všetky tieto výzvy sú tvorené najviac s piatimi farbami (najčastejšie tromi a to zelenou, čiernou a hnedou, pre vodných skautov dvomi odtieňmi modrej, čiernou a žltou). Jednotiacim prvkom tejto série výziev je čierna postava, ktorá vykonáva činnosť, ktorej sa výzva venuje. Avšak týmto čiernym prvkom môže byť aj piktogram vystihujúci činnosť. Takýto jednotiaci aspekt nenájde medzi výzvami slovenských skautov. Čo však prináša väčšiu rozmanitosť a farby na rovnošatách slovenských skautov.

Výzvy pre vlčatá a včielky majú špecifické výtvarné spracovanie odlišné od tých skautských. Jedná sa o žltý ovál s červeným lemom. Vo vnútri sa nachádza jednoduchá významová ilustrácia, ktorá je výtvarne spracovaná tak aby bola prívetivejšia danej vekovej kategórii.



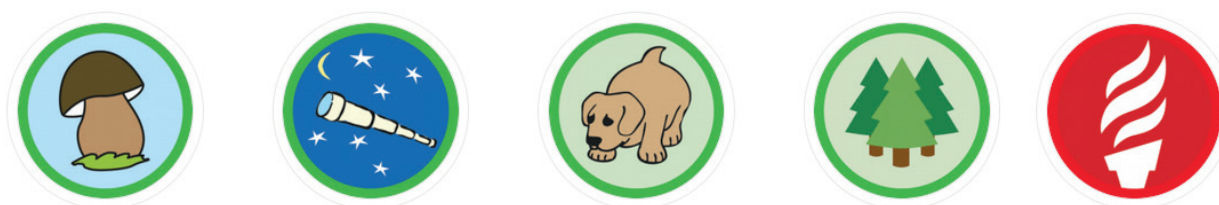
obr.14 – vlčiacke výzvy

### 1.7.2. Odborky

Odborky sú časť programovej ponuky skautov. Kedy sa skaut snaží získať určitú odbornosť v rôznych kategóriách. Je to ďalší nástroj skautského



napredovania. Systém odboriek je vytvorený tak, že každá z odboriek má dve úrovne zelenú (jednoduchšiu) a červenú (náročnejšiu). Tieto úrovne sa jasne odlišujú zeleným a červeným lemovaním nášivky. Odborky sú ďalej kategorizované do expertnosti a pokiaľ skaut získa určité znalosti a určitý počet odboriek v danej kategórii, môže získať expertskú nášivku. Tieto nášivky sa odlišujú svojim jednotným výtvarným spracovaním, kedy sú celočervenej farby s bielym piktogramovým znázornením expertskej oblasti. (Např. expertská odborka šport má za piktogram olympijskú pochodeň ako symbol vrcholu športovej kariéry ktoréhokolvek športovca.)



obr.15 - skautské odborky a expertská odborka šport

Odborky sú nášivky kruhového tvaru so zeleným alebo červeným lemom v závislosti od úrovne. Opäť podobne ako u výzvach sa jedná o snahu jedným obrázkom zobraziť obsahovú náplň danej odbornosti. V porovnaní s výzvami sa jedná o rozsiahlejší súbor viac ako 80 odborností. Aj z tohto množstevného dôvodu môžeme vnímať menej graficky vydarených prác v tejto oblasti, častokrát sa jedná o zbytočne zložité ilustrácie a obrázky. Taktiež jediným jednotiacim prvkom je tvar a lemovanie, rovnakú farbu pozadia môžeme nájsť aj u športovej či technickej odbornosti. Práve tento spôsob odlišovania odboriek môžeme vidieť pri Českých skautoch, ktorý používajú farbu pozadia ako kategorizáciu do určitej oblasti/expertízy odborky.

Vlčiacke odborky sú špeciálnou kategóriou. Nakoľko sa odlišujú od tých skautských svojim vizuálnym spracovaním. Vlčiacke odborky majú tvar žltého trojuholníku smerujúceho nadol s červeným lemom. Vo vnútri sa nachádzajú jednoduché významové ilustrácie, ktoré majú nekonečné tvarové a farebné spracovania.

Zaujímavosťou je, že odborky pre starších skautov/roverov niesú nijakým spôsobom vizuálne odlišené od tých skautských.



obr.16 - vlčiacke odborky

### 1.7.3. Domovenky

Domovenka je neoficiálny hovorový názov pre znak, ktorý sa nosí na rovnošatách skautov na ľavom rukáve. Jedná sa o skautský znak, ktorý je nositeľom informácie, ktoré mesto, zbor či prístav je domovským pre daného člena skautingu. Tieto nášivky sú typické pre Slovenský skauting, nakoľko v Čechách sa skauti združujú do oddielov, kedy na rovnošate nosia iba názov a číslo oddielu. Tento skautský znak má kruhový tvar vo veľkosti 8 cm s 1 cm okrajom, v ktorom je zapísaný názov zboru, či jednotky, jeho číslo a mesto v ktorom sídli. Zvyšné vnútro kruhu je obsahovou náplňou neobmedzený. Môže obsahovať nekonečné grafické spracovanie, ktoré je technicky spracovateľné ako výšivka. Jediným obmedzením je, aby grafik „pri tvorbe rešpektoval základné heraldické pravidlá a zvyklosti Slovenského skautingu.“ a takisto „V spojení so skautskými znakmi sa nesmú používať znaky, ktoré sa spájajú s politickými stranami či hnutiami, armádou, sektami, drogami či inými vyobrazeniami, ktoré by mohli spochybniť dobré meno alebo nezávislosť skautingu.“

(N-SLSK 6)

Domovenky teda nie sú obmedzené presnými kritériami a nie je tomu tak ani u vodných skautov. V zásade sa jedná o grafické spracovanie symbolov a charakteristík daného zboru či prístavu. Opäť tieto domovenky podliehali grafickým spracovaniam a preferenciám doby, v ktorých vzni-

kali. Každý zbor však by mal čerpať zo základných heraldických princípov spracovania symbolov a znakov a taktiež z vizuálnej komunikácie mesta v ktorom sa nachádza. Zväčša sa v tomto prípade jedná o prevzatie farieb mesta, ktoré používa, či sa nachádzajú v erbe mesta.

Domovenky majú širokú škálu výtvarného spracovania od vykreslených krásnych ilustrácií až po grafické spracovanie pripomínajúce logo. Tento symbol sa používa aj v hlavičkách oficiálnych dokumentov, vizitiek, obálkach a ďalších. Preto majú väčšiu výhodu jednotky, ktoré si za svoju domovenku pečlivo vybrali grafický znak, ktorý je jednoduchý a predsa ho majú skauti radi. Je náročné vytvoriť znak, ktorý sa bude dať prakticky použiť v akomkoľvek skautskom prostredí a pritom stále pri prištíí na rukáv pôsobil ako hrdý symbol pre skauta.



obr. 17 - Domovenky

## 1.8. Ocenenia

Skautské ocenenia sú špecifickou kategóriou vizuálnej stránky skautingu. Každý skaut chová voči nositeľovi akéhokolvek skautského ocenenia určitú úctu. Ocenenia sú samostatnou kategóriou na knihu. Sú vo veľkej škále, kde sú ocenenia vzácne a takisto ocenenia, ktoré nájdeme takmer na každej druhej rovnošate. Z tejto škály sa odvíja aj spracovanie daných ocenení od kvalitných drahých odliatkov napr. zo striebra, cez medaily až po nášivky.

### 1.8.1. Rád Strieborného vlka

Najvýznamnejším ocenením Slovenských skautov je rád strieborného vlka, ktorý je slovenskou adaptáciou na celosvetové ocenenie organizácie WOSM Bronzový vlk. „Rád strieborného vlka bol zriadený v roku 1919 rozhodnutím náčelníctva Svazu junákov-skautů Republiky československé.“ (N-SLSK 4). Výtvarné vyhotovenie tohto ocenenia je vskutku vydatou adaptáciou na Rád bronzového vlka. Kedy je strieborný odliatok vlka o niečo málo detailnejší, predlohou pre výtvarníka bol vlk pochádzajúci z územia Československa. Stuha, na ktorom je skulptúra vlka zavesená vychádza z trikolóry farieb Slovenska, pričom sa jedná o bielu stuhu s modrými a tenkými červenými pásmi po okrajoch.



obr. 18 - Rád strieborného vlka



obr. 19 - Rád strieborného trojlístka

### 1.8.2. Rád strieborného trojlístka

Alternatívou Rádu strieborného vlka je Rád strieborného trojlístka, ktorý bol zriadený v roku 1968 Ústrednou radou Československého Junáka. Toto vyznamenanie sa udeľuje skautkam. Jeho výtvarné spracovanie vychádza z Rádu strieborného vlka, avšak strieborná skulptúra vychádza z medzinárodného symbolu trojlístka skautiek WAGGGS.

### 1.8.3. Ostatné ocenenia

V skautingu je relatívne veľké množstvo ocenení, ktoré sa používajú, avšak aktuálne najnovším a najčastejšie udeľovaním je ocenenie 7 lalií. Ocenenie sa udeľuje členom SLSK, ktorých snaha a chcenie je výraznejšie,

preto toto ocenenie môže dostať každý člen. Ocenenie 7 lalií má 7 stupňov. „Ocenenie 7 lalií tvorí nášivka s počtom lalií a farbou príslušného stupňa. Rozmery nášivky sú 100mm na šírku a 10mm na výšku. Podkladová farba nášivky je bledo béžová. Jednotlivé stupne sa líšia farbou lalií, lemu a celkovým počtom vyobrazených lalií.“ (N-SLSK 13)Nakoľko toto ocenenie je v skautingu už bežnou súčasťou, jeho výtvarné spracovanie je jednoduché a praktické, bolo by náročné na výrobu napr. z kovu. Aj z tohto dôvodu sa jedná o látkovú nášivku a takisto sa vďaka rôznym materiálovým spracovaniam odlišuje vážnosť a vzácnosť ocenení.

#### 1.8.4. Bronze wolf

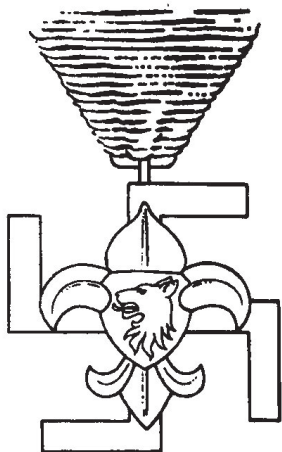
Bronze wolf (Bronzový vlk) Je celosvetové ocenenie organizácie WOSM, ktoré sa oceňuje za veľmi príkladnú a kvalitnú prácu s prínosom pre skauting. „V prvých rokoch Hnutia Robert Baden-Powell, zakladateľ skautov, udelil skautom Strieborného vlka za ich vynikajúcu službu a hodnotu pre Hnutie. Keďže Silver Wolf bola britská národná cena, Baden-Powell bol neskôr požiadaný o vytvorenie špeciálneho ocenenia na uznanie tejto služby. To viedlo v roku 1935 k založeniu ocenenia Bronzový vlk.“ (WOSM) Ocenenie Bronzový vlk je taktiež jediným ocenením, ktoré oceňuje svetová organizácia. Jeho aktuálne výtvarné spracovanie mne osobne skôr pripomína psa alebo líšku. Je zavesený na žltu zelenej stuhe, čo je dobrá voľba farieb pre medzinárodné ocenenie, nakoľko je to netypická kombinácia farieb pre farby štátov.

#### 1.9. Kríže a svastiky

„Strieborná svastika Náčelníctva - Jedno z prvých vyznamenaní svazu junákov skautů RČS určené činovníkom hnutia za mimoriadne zásluhy v prospech skautingu. Vyznamenanie bolo zavedené v decembri 1919 podľa anglického vzoru. Po nástupe nacistov v roku 1933 bolo zrušené. Nahradila ho ‚skautská láska‘. “(Jízdný 37)

Svastika a kríže sú symboly, ktoré boli veľmi používané v skautingu (kríž je používaný doteraz). Historicky podľa heraldických výskumov boli tieto dva symboly používané už dávno predtým, v akých spojeniach ich vnímame dnes. Kríž už v pohanských časoch bol používaný pri rituáloch a znázorňoval oheň, zatiaľ, čo svastika znamenala vychádzajúce slnko vo

východných krajinách. V novodobých dejinách skautingu je kríž častokrát komponovaný do vizuálnych prvkov, ktoré skauting komunikuje. Špeciálne zbory, ktoré sú postavené na kresťanských základoch a hodnotách.



obr. 20 – strieborná svastika náčelníctva



obr. 21 – Ľaliový kríž

## 1.10. Vlajky

Vlajky /zástavy/ prápory sú obrovskou súčasťou vizuality skautingu, kedy tieto kusy vlajkoviny nesú symboly, názvy svojich prístavov, zborov či oddielov. Vlajkový predpis v SLSK existuje iba čiastočne. V organizačnom poriadku skautingu je z veľkej miery popísané používanie skautských vlajok, avšak nepopisuje bližšie ich vizuálnu stránku. Vlajky by mali vychádzať z vexikologických princípov a zo symbolov a znakov mesta v ktorom sa jednotka, pre ktorú vlajka patrí nachádza.



obr. 22 – vlajka žilinské zboru scarabeus



obr. 23 – vlajka žilinské zboru scarabeus  
rubová strana

Stanovy organizácie Slovenského skautingu popisujú rozmer zástavy umiestnenie grafických prvkov a farebnosť zástavy zadefinovanú vo farebnom profile CMYK. Tento popis má definovať zadnú stranu oddielovej a zborovej vlajky. Avšak nedefinuje predpisy pre prednú stranu, ktorá obsahuje informácie o danej jednotke organizácie. Čo však prináša rozmanitosť, a možnosť viac menej voľného grafického spracovania, ktoré skautské zbory využívajú pri tvorbe ich vlajok a zástav.

Rôznorodosť vlajok je priestorom pre vyžitie a hru grafikov už od začiatku skautingu. Zachovali sa nám rôzne vlajky z historických čias. Vďaka tomuto môžeme pozorovať zmenu pri spracovaní vlajok. Zatiaľ, čo kedysi sa na vlajkách používali vykreslené znaky a symboly, ktoré využívali heraldické skratky a významy. Pôvodne vychádzali z kresťanských zástav, čiže sa vlajky stali plátnom pre tvorbu maliara, čo však zmenil vlajkový predpis. Dnešné vlajky obsahujú častokrát už grafické značky, namiesto vykreslených obrazov. Grafické značky, ktoré majú rôzne spracovania. Od štylizácie na piktogramy až po obsiahlu informačnú zložku grafických prvkov. K jednoduchosti symbolov nabáda aj samotná organizácia a rôzne publikácie.

## 2. VODNÝ SKAUTING

### 2.1. Úvod do vodného skautingu

Vodný skauting je malou súčasťou celej organizácie Slovenského skautingu. Historicky na Slovensku vodný skauting nikdy nemal veľa členov dnes sa bavíme o necelých 3% z celkového počtu skautov na Slovensku (cca. 7700 členov). Pre porovnanie v Čechách je cez 5000 vodných skautov čo činí 7% z celkového počtu. Ja som vodný skaut a preto by som časť tejto práce chcel venovať práve vodným skautom, nakoľko sa na vodných skautov často zabúda a pre mnohých ani neexistujú. Tento fakt sa však zmení spolu s príchodom nového brand manuálu a vodáckou príručkou pre skautov, ktorá je predmetom tejto bakalárskej práce. Vodný skauting je súčasťou SLSK, preto používa rovnaké prvky vizuálnej komunikácie, avšak kvôli svojej špecializácii na vodu a aktivity spojené s týmto živlom bolo nutné sa odlišiť. Častokrát táto odlišnosť vychádzala s používaním rôznych vizuálnych prvkov už z dôb zámorských plavieb.

## 2.2. Lalia vodných skautov

O vodných skautoch je známe, že si potrpia na svoje, či námornícke tradície. Máme potrebu sa odlišovať od zvyšku organizácie viacerými vizuálnymi prvkami, ako aj vlastnou skautskou laliou, tá však, ako všetky symboly a vizuálne prvky, vychádza z prvkov SLSK. Ako píše Marián Kvasnica v prílohe vodáckych zvestí (Odznak vodných skautov z roku 1990): „Vodácka lalia je doplnená o kormidelnícke koleso, ktorým má vodný skaut riadiť svoje činy vždy podľa skautského zákona a sľubu. Dve priečky v kolese predstavujú dva kmene – skautov a skautky. Kotva reprezentuje nádej, že skaut sa nikdy nestratí v hmlách zlých návykov a zakotví vždy v tom správnom prístave.“ (Kvasnica 7) Teda vodnoskautský symbol je symbolom skautov Slovenska doplneným o dva azda najsymbolickejšie prvky, aké mohli byť zvolené pre plavcov na vode. Koloricky je kormidlo rovnakej zlatej farby, ako slovenský dvojkríž na trojvrší. Kormidlo je zložené z troch línií, tak aby vzniklo hutné pozadie a kormidlo nezaniklo v pozadí lalie. Kotva, ktorá je na pozadí je modrej – ultramarín – farby. Nie vždy však tomu tak bolo. Vodný skauti boli na Slovensku už od samých počiatkov skautingu v našich končinách. Dokonca 2. Oddiel Dunajčik v Bratislave, ktorý neskôr bol premenovaný na vodácky klub a vystúpil z organizácie, kvôli politickej situácii funguje už od roku 1924 až dodnes. Starší znak vodných skautov je „Lalia užšieho korpusu medzinárodného tvaru s predĺženou páskou svornosti s heslom ‚bud' pripraven‘, v hornom trojlístku dvojhrotá kotva s časťou kotvoveho lana.“ (Jízdny 49) – táto kotva s lanom nápadne pripomína akýsi piktogram, v ktorom ľudia zbežne hľadajú a nájdu písmená RČS, čo v tom čase bola skratka pre Republiku Československú. Avšak takýto význam tento piktogram nenesie.



obr. 24 – znak vodných skautov



obr. 25 – znak vodných skautov v Čechách

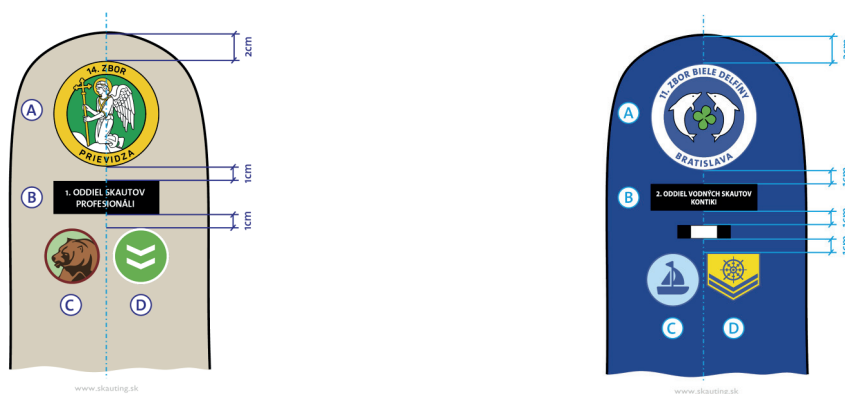


V porovnaní s Českými skautmi, ktorých symbol je jednoduchší, nakoľko obsahuje iba výraznú kotvu s modrým pozadím lana a trojlístku. Čo však slovenský vodný skauti nemajú oproti Čechom je prepojenie s hlavným logom Českých skautů a to je zakotvené už ako kapitola v ich mimoriadne obšírnom a jasne stanovenom dizajn manuáli, ktorý sa venuje všetkým problematikám používania dizajnu a vizuálnej komunikácie skautov.

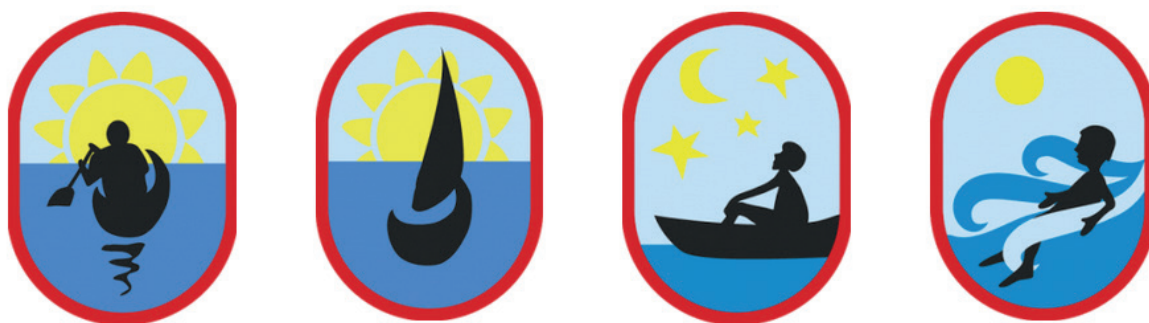
„Kresebně vyladěný znak, pro svou vrstevnatost přezdívaný ‚sendvič‘, je hlavním dekorativním symbolem vodních skautů a skautek. Nezaštopuje skautské logo, ale dá se pohodlně využít jako dekorace grafických výstupů. K dispozici je v plnobarevné variantě i v liniové jednobarevné. Pracujeme s ním stejně jako s ostatními doplňkovými značkami.“ (Neuhejsl) Například takto opisuje grafický znak vodních skautov článok o vizuálnej komunikácii skautov v Čechách.

### 2.3. Rovnošatové odznaky vodných skautov

Rovnošatové prvky, ktoré môžeme nájsť na košeliach vodných skautov vychádzajú a sú prepojené s prvkami rovnošaty peších skautov. Nakoľko patríme do jednej organizácie a podliehame jednotiacemu rovnošatovému predpisu. Samozrejme sa vodný skauti líšia od suchozemských skautov farbou rovnošaty a skautskej šatky, a z tohto prozaického dôvodu boli modifikované aj viaceré prvky, ktoré sa na rovnošate nachádzajú. Boli zvolené farby nášiviek, ktoré hrajú s tmavo modrým podkladom. Najväčšou vizuálnou odlišnosťou vodných skautov je tvar funkčných nášiviek, ktorý vychádza z historického príkladu tvaru a viac pripomínajú vojenské hodnosti.



obr. 26 – porovnanie ľavého rukávu rovnošaty skautov



obr. 27 – výzvy vodných skautov

### 2.3.1. Výzvy vodných skautov

Výzvy vodných skautov sú okopírovanou verziou Českých vodnoskautských výziev. Svojou náplňou aj vizuálnym spracovaním. (Nejedná sa o plagiátorstvo, ale o spoluprácu medzi organizáciami SLSK a Junák-český skaut.) Vodní skauti môžu plniť aj výzvy suchozemských skautov (viď. Výzvy) a nosiť tieto výzvy spoločne na rovnošate. Tento fakt nám prináša vizuálne oddelenie výziev vodných skautov a suchozemských skautov, nakoľko výzvy vodných skautov majú unifikované výtvarné spracovanie. Tento fakt beriem ako veľmi prínosný.



obr. 28 – pravý rukáv vodného skauta

### 2.4. Vlajky vodných skautov

Vodní skauti sú vo veciach prezentácie a veciach skautskej etikety prísnejší, čo vyplýva z prísneho režimu, ktorý vládol na zámorských lodiach.

Interná smernica vodných skautov presne definuje používanie vlajok pri rôznych príležitostiach, ich rozmery a dokonca definuje farebnosť. „Na vlajkách VS sa primárne používajú farby medzinárodného vlajkového kódu (biela, žltá, červená, modrá a čierna). Doplnkovo sa môžu použiť taktiež farby: azúrová (svetlomodrá), oranžová, fialová, zelená, hnedá. Ostatné farby a odtiene farieb sa pre ich možnú zameniteľnosť so základnými farbami nepoužívajú.“ (IS-HKVS) Samozrejme smernica obsahuje aj výnimky, pre ktoré sa môžu používať aj iné farby. Avšak každé spracovanie musí odsúhlasiť HKVS (Hlavný kapitanát vodných skautov). Vlajky vodných skautov sú vždy zložené z dvoch kontrastných farieb. V strednom pruhu sa môže nachádzať aj symbol daného oddielu, alebo prístavu. Symbol je spracovaný vždy v jednofarebnej štylizácii, kedy farbou symbolu je farba vonkajších pruhov.



obr. 29 – vlajka HKVS

### 3. PUBLIKÁCIE SLOVENSKEHO SKAUTINGU

#### 3.1. Historické publikácie

Prvou skautskou publikáciou bola knížka *Scouting for Boys* od Baden-Powella. Na území Československa sa objavilo niekoľko fenoménov ako *Junák* a neskôr komiks *Rychlé šípy*. Avšak počas tak dlhej doby ako je skauting na Slovensku vznikali množstvá príručiek, knížiek atď. skauti na území Slovenska rovnako radi čítali *Junáka*, *Vůdce*, skautské zvesti a ďalšie menšie obežníky, ktoré sa tvorili v celej republike. O skautingu napísal už jeho zakladateľ v ČSl. niekoľko knížiek (napr. *Základi Junáctvi* či *Český skaut*). O vodnom skautingu bolo napísaných zopár publikácií,

prvou je Vodný skauting z roku 1921 napísaná HKVS. Niečo mále spomenuté Skautskej príručke (z roku 1928) od V. Cvengroš, A. Janza. O vodáckych odznakoch píše M. Jízdny: Skautské rovnošatové odznaky (SLSK, 2017) na stranách 49 a 60. O funkčných označeniach VS z rokov 1969 – 1970 je článok v časopise Skaut – Junák č. 5 z júna 1969 a o vodáckych vlajkových stožiaroch časopis Junák č. 31–32 z roku 1970. Jedným z najvýznamnejších vodných skautov na Slovensku bol bývalý kapitán HKVS brat Majorán, ktorý písal viaceré listy a prílohy do časopisov.

### 3.1.1. Scouting for Boys

Scouting for Boys (Skauting pre chlapcov) je kniha, ktorú napísal zakladateľ skautingu sir Robert Baden-Powell v roku 1908, pôvodne táto knižka vychádzala po častiach v šiestich vydaniach s dvojtýždňovým intervalom. B. P. ju napísal ako alternatívu pre jeho knižku o scoutingu (prieskumníctve), ktorú napísal ešte ako armádny dôstojník. So zámerom, výchovy mládeže. Kniha sa okamžite stala bestsellerom v Anglicku a celom svete. B. P. je nielen autorom, ale aj ilustrátorom knižky. Táto publikácia je najdôležitejšou publikáciou skautského hnutia. B. P. neskôr napísal aj alternatívu Scouting for Girl (Skauting pre dievčatá) z roku 1920. Jeho brat Warrington napísal v roku 1912 alternatívu Sea Scouting and Seamanship for Boys (Vodný skauting a námorníctvo pre chlapcov), čím začala vodnoskautská éra.

### 3.1.2. Časopis Junák

Vznikol už v roku 1915 počas svojej dlhej existencie prešiel rôznymi zmenami názvov, či ako časopis Skaut-Junák, Junáci Vpřed (po spojení sa s redakciou časopisu Vpřed po roku 1949) až sa transformoval do aktuálnej podoby ako časopis Skaut (posledných 20 rokov), ktorý dodnes vychádza v Českej republike.

Prvý redaktor časopisu Junák bol A. B. Svojsík (zakladateľ skautingu v ČeskoSlovensku). Prvý layout obálky mal jednotnú hlavičku, so secesným nápisom Junák, doplnený o secesný ornament v pozadí. Po krajoch nápisu boli umiestnené erby Čiech, Moravy a Slezska na pravej strane. Na ľavej strane sa nachádzal erb so znakom psohlavca (jedno z prvých použití tohto symbolu pre Junáka). Tento skvostný výtvarný počin bol dopl-



obr. 30 – Obálka časopisu Junák r. 1, dvojčíslo 3 a 4

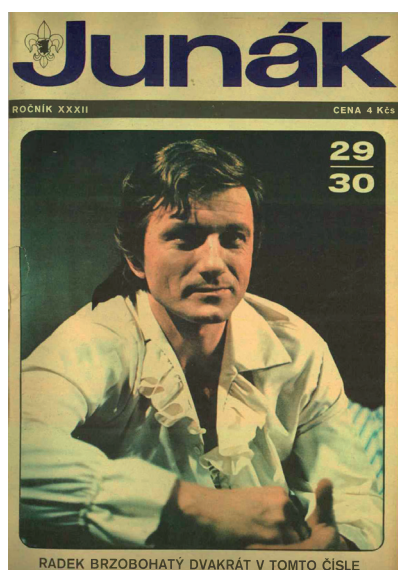
nený o nápis „ČASOPIS PRO DOSPÍVAJÍCÍ MLÁDEŽ.“ A základné informácie o vydavateľovi ako: orgán spolku „JUNÁK – ČESKÝ SKAUT“. Vzhľadom na dobu, kedy tento časopis začal vychádzať jeho výtvarné spracovanie nebolo ničím výnimočné. Avšak stal sa veľmi dobre predávacím periodikom, nakoľko nemal ako časopis pre mládež konkurenciu, ktorá prišla až s časopisom Vpřed po rozdelení a odchode Jaroslava Foglara z redakcie časopisu Junák, rovnako došlo aj k rozdeleniu týchto dvoch časopisov.

Prvé vydania vychádzali ako dvojčíslo a už v 3. a 4. čísle sa objavili prvé čiernobiele fotografie. Časopis bol klasicky vysádzaný serifovým písmom s jednoduchou typografickou úpravou a stredovým zalomením.

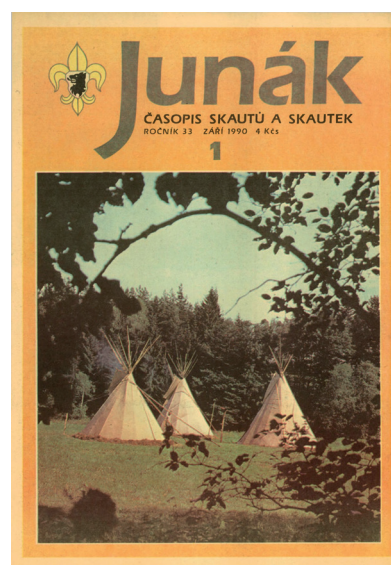
Obálky časopisu prešli počas svojej existencie rôznym vývojom v 30. rokoch vychádzal s grafikou Alfonsa Muchu a menili sa farby papiera obálky. Po roku 1930 prichádzajú obálky kombinované s fotografiou, a hlavičkou napísanou statickou antikvou. Neskôr prichádzajú obálky tvorené hĺbkotlačovými technikami s motivom vždy inej fotografie, prvýkrát po celej ploche obálky, opäť s novou hlavičkou s nápisom Junák doplnenú o skautskú laliu. Po vojnovej odmlke sa do redakcie dostáva Jaroslav Foglar, ktorý vizuál časopisu opäť zmenil, tentokrát sa layout obálky už mení sporadicky a nie tak pravidelne ako tomu bolo, z Junáka sa stal týž-

denník a doplnil sa dnes už legendárny komix Rychlé šípy, ktorému však predchádzal komix Medvedia družina kreslený R. Pleinerem a J. Fisherem. Po odchode Foglara z časopisu sa tento komix nahradil iným a to Tajemství žlutých skal.

Junák nevychádzal dlhých 20 rokov a to od roku 1950 s nástupom komunizmu obnovil sa až v roku 1968 na pár rokov kedy bol znova zakázaný do roku 1990.



obr. 31 – Obálka časopisu Junák  
rok 1970



obr. 32 – Obálka časopisu Junák  
rok 1990

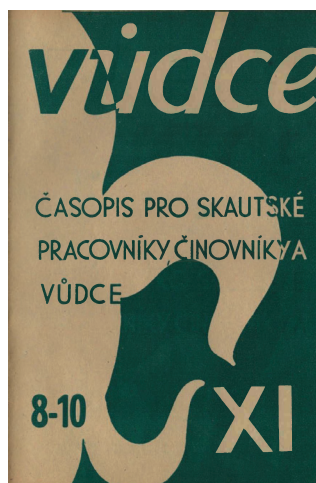
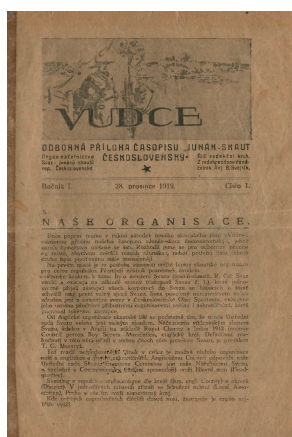
„Obnovenie časopisu začalo vydaním nultého čísla pod vedením šéfredaktora Miloša Zapletala roku 1990. Bolo prevzaté 22 rokov staré grafické riešenie hlavičky a podarilo sa zachovať kontinuitu medzi časopisom z roku 1970 a 1990. Toto ukážkové číslo bolo na vtedajšieho plné obsahu. Nasadilo pomyselnú latku veľmi vysoko. Bol použitý veľký formát, farebné fotografie, vydarené ilustrácie a na poslednej strane komiks Staré táborisko od Marka Čermáka. Zaujímavosťou sú vodovými farbami maľované nadpisy a číslovanie strán neobvykle umiestnené v hornej časti vonkajších okrajov stránok.“ (Křůmalová 27)

### 3.1.3. Časopis vůdce

Vůdce, bola pôvodne odborná príloha časopisu Junák-skaut v roku 1919. Od druhého čísla už vychádzal ako samostatný časopis od 28. 2. 1920.

Tento časopis vznikol ako odborný list pre vodcov skautských oddielov a vtedajších rôznych skautských organizácií. Na prvom mieste bolo stanoviť si jednotnú formu Junáka. Nakoľko v tom istom čase vznikol aj Svaz Junáků-Skautů Republiky RČS prvé čísla časopisu obsahovali rôzne základné definície, a skautské odbornosti. Ukazovali svojim čitateľom na ilustráciach znak skautov, jeho umiestnenie na kroji, lipové lístky, ilustrovali odznaky, pozdravy a ďalšie dôležité náležitosti skautského zväzu, rovnako inšpiroval a dodával nápady na skautskú činnosť. Činnosť tohto časopisu prispievala k vizuálnemu zjednoteniu členov organizácie.

Prvá obálka obsahovala hlavičku s nápisom Vůdce napísané lineárnou antikvou. V pozadí za týmto písmom sa nachádzala ilustrácia dvoch skautov pred typickým podsadovým stanom. Ilustrácia podľa svojho charakteru bola vytvorená jednou z hĺbkotlačových techník. Zvyšok obálky bol v prvých číslach doplnený názvom časopis pro skautské vůdce Československé. A tyrážovými informáciami. Už na prvej strane obálky sa začínalo s textom. V ďalšom ročníku pribudol rámček okolo hlavičky časopisu s ilustráciou a približne takúto formu mala obálka časopisu až do roku 1924. V roku 1924 sa obálka zmenila a prišlo sa s textom VŮDCE napísané klasickou antikvou s doplnením ďalších tyrážových informácií a skautskou laliou RČS v strede. Túto formu mala obálka až do roku 1929, počas týchto rokov sa menila farba obálky. V roku 1930 prišla obálka, ktorej spracovanie je už jednoznačne poznamenané grafickým prístupom, využívajú sa v nej princípy kompozície, kontrastu. Na obálke sa nachádza ilustrácia skautskej lalie v bielej farbe na farebnom pozadí. Toto spracovanie vydržalo dve čísla a v rokoch 1932–1933 sa obálka opäť zmenila. Využívajú sa v nej symbolické zobrazenia lalie, symbolu woodcraftu a šípky. Prišlo používanie groteskného písma aj v rámci obálky aj pre nasledujúcu hlavičku na ďalšej strane.



obr. 33– Ukážky časopisu Vůdce  
Prvá obálka z roku 1919  
Druhá obálka z roku 1930

### 3.1.4. Jaroslav Foglar a Rychlé šípy

Jaroslav Foglar je azda najznámejším autorom poviedok, náučných textov a komiksov v spojení so skautským hnutím. Je významným autorom 20. storočia, ktorého celoživotné dielo obsahuje viac ako 30 kníh pre deti a mládež. Šesťdesiat rokov viedol skautský oddiel v Prahe aj napriek ťažkým chvíľam počas zákazov a režimov, ktoré skauting zakazovali. Počas svojho života zažil mnoho príhod a dobrodružstiev, ktoré sa snažil interpretovať vo svojich dielach. V povojnovom období sa stal redaktorom časopisu Junák a neskôr časopisu Vpřed. Svojou literatúrou moralizoval, rozvíjal a pracoval s mládežou. Foglarove najznámejšie diela sú Hoši od Bobří řeky a Rychlé šípy.

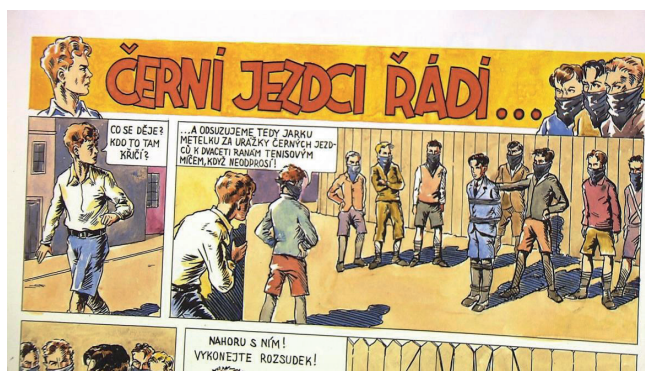
### 3.1.5. Rychlé šípy

Rychlé šípy pôvodne vychádzali ako komiks od roku 1938 do roku 1989, s vynútenými prestávkami v období nacizmu a komunizmu. Autorom námetu a scenáru bol vždy Jaroslav Foglar, ilustrátorom prvého obdobia (do roku 1948) bol Jan Fischer a druhého obdobia (od konca 60. rokov) Marko Čermák. Niektoré diely v roku 1941 nakreslil Bohumír Čermák a Václav Junek.

„Prvá séria vychádzala v časopisoch Mladý Hlasatel a Vpřed, na prelome 60. a 70. rokov aj v rôznych zošitových vydaniach. Súborné knižné vydanie seriálu vyšlo v roku 1998 v nakladateľstve Olympia.“ (Šantora 2022)



obr. 34 – Rychlé šípy kalendár 2022



obr. 35 – ukážka z komiksu Rychlé šípy

Rychlé šípy sú poviedky a krátke príbehy od Foglara, ktoré boli spracované rôznymi spôsobmi, Jan Fischer ilustrátor mnoha kníh a komiksov



vniesol komiksu život a typický obrazový jazyk, ktorým sa Rychlé šípy vyznačovali. Tento komiks je považovaný za najznámejší český komiks. Aj napriek nepriazni režimov budoval v mladých ľuďoch kult odvahy a priateľstva. Hlavné postavy neboli priamo skautmi, avšak mnohé príhody boli, ako povedal sám autor, inšpirované životom a skautskými Foglarovými príhodami.

### 3.2. Aktuálne publikácie Slovenského skautingu

Publikácií Slovenského skautingu je na svoju menšiu členskú základňu relatívne veľké množstvo. Na publikovanie rôznych typov skautských tlačovín sa v posledných rokoch kladie vyšší dôraz. Vodcovia a inštruktori sa snažia pomôcť skautom rozvíjať sa, lepšie sa učiť a nájsť tú správnu



obr. 36 – príručky slovenských skautov

cestu práve unifikovaním tvorením rôznych publikácií. Myslím si však, že týmto publikáciám čiastočne chýba práve táto unifikovanosť vo vizuálnom spracovaní. Pokiaľ sa jedná o časopisy, ktoré sú pravidelne publikované ich spracovanie je odlišné, ale je viditeľná ruka jedného autora. Zatiaľ čo publikácie s poučným, či vzdelávacím charakterom nemajú ani len rovnakých autorov, či jednotiace prvky jednej organizácie. Tu je vidieť stále nedokončená vizuálna identita Slovenských skautov.

### 3.3. Časopisy

Dnes Slovenský skauting vydáva niekoľko pravidelných tlačovín. Každá veková kategória má svoj časopis víčatá – Džungľa, skauti – Skaut

a roveri – Médium. Tieto časopisy patria do periodickej tlače pričom vychádzajú každého štvrtroka ako edícia jar, leto, jeseň, zima. Tieto časopisy majú každý svoj odlišný layout s vlastným „logotypom“ a čiastočne odlišným výtvarným grafickým spracovaním. Naprieč všetkými časopismi sa môžeme stretnúť s preplnením strán, čo je však iba výsledok nedodržania počtu znakov odovzdaných ku spracovaniu.

Doteraz jediným spojovacím prvkom týchto troch časopisov bol podobný grafický jazyk. Avšak dokonca logotyp SLOVENSKÝ SKAUTING bol prispôbený danému časopisu, čo je z pohľadu brand identity neprípustné. Meniť rozloženie a font logotypu.



obr. 37 – časopisy slovenských skautov

### 3.3.1. Časopis Džungľa

Džungľa je časopisom Slovenského skautingu vydávaný pre najmenšiu vekovú kategóriu (vlčatá) od roku 2008. Vo svojom vizuále používa handwritové zdigitalizované fonty s asi najhorším grafickým trendom a to farebným okrajom na písmo. Tento trend sa nachádza v celom časopise a je zväčša použitý pri nadpisoch. Džungľa sa snaží pristupovať k najmenším skrz obrázky, menej textu, či využitím ilustrácií vlčat (skautov) a veвериčky, ktorá ich sprevádza číslom. Zaujímavým spôsobom je spracovaný obsah čísla, ktorý je vyrobený za pomoci obrázkov dvojstránok a doplnený o ďalšie obrázky. Spoločne aj s ostatnými časopismi obálku tvorí fotografia zväčša skautov pri nejakej činnosti, či osoby, ktorej je venovaný článok.

### 3.3.2. Časopis SKAUT

Skaut je časopis pre vekovú kategóriu skautov vydávaný už od roku 2000. Cieľová veková kategória je 11-15 rokov. Layout obálky sa mení každým číslom pevne stanoveným prvkom je nápis skaut v žltej farbe s bielym aj čiernym okrajom. Na obálke je opäť celostránková fotografia a zopár nadpisov z článkov, ktoré sa nachádzajú v časopise. Vnútorň layout a zalomenie článkov sa samozrejme líši a je dosť „divoké“. Čo sa však v posledných rokoch mierne mení a grafik pracujúci na tomto projekte pracuje lepšie ako tomu bolo v minulosti. Každá dvojstránka v tomto časopise je veľmi špecifická a málokedy sú podobne spracované dve za sebou. Okrem pravidelných rubriek, ako napr. 21 vecí, ktoré nepotrebuješ vedieť. Časopis je však vizuálne na prvý pohľad veľmi pútavý a obsahuje opäť zopár zaujímavých prístupov ako napr. obrázkový obsah.

### 3.3.3. Časopis MÉDIUM

Časopis Médium je periodikum publikované pre vekovú kategóriu skautov 15+. Z tejto trojice časopisov má najkvalitnejšie grafické spracovanie, kedy sa jedná o layoutové prepojenie článkov, vizuálnych prvkov prelínajúce sa časopisom, či najnormálnejšie spracovanú obálku, ktorá je tvorená hlavičkou s nápisom MÉDIUM, pričom písmeno M je v farebnom štvorci, ktorý sa mení každým číslom podľa farby čísla. Na obálke sa nachádza celostránková fotografia a vypichnutých zopár tém z daného čísla. Médium oproti SKAUTovi používa viac ilustračných vizuálnych prvkov a práca s fotografiou je opatrnejšia. Čo prispieva k lepšej vizuálnej čistote. Avšak ku strohosti a možno pre mladého čitateľa menšej atraktivite.

### 3.3.4. Skautské zvesti

Skautské zvesti je periodikum, ktoré sa v Slovenskom skautingu vydáva už od 90tich rokov. Vo svojich začiatkoch bol vodcovským obežníkom o novinkách v organizácií. Bol vydávaný vo forme tlačeneho periodika. Dnešná forma Skautských zvestí je vplyvom novodobých trendov a posune v technológií presmerovaná do emailovej schránky vodcov, ktorí sa prihlásia o newsletter. Táto novodobá forma newsletteru je ochudobnená o grafické, a vizuálne prvky, ktoré boli prílohami, či súčasťou Skautských zvestí.

### 3.4. Kroniky

Od písaných a maľovaných trendom ku online fotoalbumom.

Kronika je jeden z najčastejších spôsobov, ako si uchováваме informácie v rámci skautingu. Dnes sme veľmi vďačný všetkým, ktorý si v minulosti písali kroniky, či už družín, oddielov alebo zborov. Je to najčastejší zdroj informácií, vďaka ktorým vieme, čo sa kedy a prečo dialo a taktiež vieme čo a ako kedy vyzeralo. Akým spôsobom sa menili rovnošaty skautov, odznaky, symboly a logá. Dnes sa však už málo kde nájde kronika, ktorá je stále písaná a ručne ilustrovaná kronikárom. Žijeme v digitálnej dobe, čiže aj naše kroniky zmenili svoju formu. Za kroniku sa dá považovať fotoalbum. Čo však môže strácať na informačnej a taktiež na výtvarnej, či kreatívnej hodnote.

### 3.5. Príručky

Súčasťou skautských publikácií sú aj príručky. V posledných rokoch je v rámci skautingu trend vytvárania väčšieho množstva príručiek, či už metodických, rozvojových alebo vzdelávacích. Tento trend sa vyvinul z jednoduchého dôvodu a to takého, že napísanie príručky je najjednoduchším a najefektívnejším riešením pre šírenie informácií a riešení o danej problematike. Rovnako je výsledkom neustálej práce zhromažďovania nových informácií a taktiež historického výskumu, ktorému sa venuje Historická komisia. Praktickou časťou tejto bakalárskej práce je tiež príručka s názvom Vodný skauting, ktorá bude sprevádzať účastníkov vodáckych vzdelávacích kurzov naprieč vzdelávacím úrovňami. Grafici, ktorý tieto príručky spracovávajú zvyčajne volia mladý a energický prístup k tvorbe týchto tlačovín. Dokážu držať ucelený vizuálny jazyk naprieč knižným sériam, ktoré sú však každá spracovaná odlišným spôsobom. Príručky sú prispôsobené vekovej kategórii čitateľa, podľa toho sú dopĺňané o grafické prvky a infografiky. Deťom sú ponúkané knižky plné obrazového materiálu a dospelým skautom už plnšie informácií a textového materiálu.

#### 3.5.1. Vodnoskautské publikácie

Svoju samostatnú kategóriu si medzi príručkami nájdu publikácie vod-

ných skautov. Nakoľko tieto príručky bývajú spravidla rozsiahlejšie a plnšie informácií. V ponuke príručiek vodných skautov sa zatiaľ medzi oficiálnymi tlačovinami nenachádza veľa knižiek, avšak tento fakt sa mení, nakoľko vodní skauti pripravujú celú sériu, ktorá doplní špecifické vzdelávanie. Príručky vodných skautov sa však nelíšia iba vyčerpávajúcimi textovými informáciami, ale aj špecifickým grafickým spracovaním. Nakoľko musia častokrát obsahovať návody na športové činnosti na vode, topografické vysvetlivky riek, či technické vizualizácie a ilustrácie plavidiel.



obr. 38 – modrý nováčik



obr. 39 – príručka kormidelnícky kurz

## 4. NOVÝ BRAND

Aktuálne stojíme v rámci SLSK pred bodom zlomu, kedy ako organizácia musíme reagovať na aktuálnu situáciu vo svete. Nezaspať a ísť s dobou. Jedna sa o fenomén, kedy základom existencie v dnešnom svete je správna vizuálna komunikácia. Správny marketing prináša dobré podmienky pre rast a rozvoj celého skautingu. SLSK čaká zmena, kedy bude po prvýkrát definovaná vizuálna komunikácia neziskovej organizácie. Jedná sa o zmenu, kedy organizáciu nebude charakterizovať heraldický symbol skautskej ľalie, ale špecificky vytvorená značka.

„Proces tvorby novej vizuálnej identity je jedným z krokov na ceste zviditeľňovania a posilňovania povedomia o skautingu na Slovensku, nakoľko takmer 50% verejnosti o skautingu nepočulo. Jeho výsledkom bude brand manuál – dokument, ktorý bude udávať smer tomu, ako premýšľať o skautskej vizuálnej a verbálnej komunikácii a ako ju uvádzať do praxe.“

(Mitríková 2019) Pravidelným používaním výstupov nového brand manuálu výrazne pomôže tomu, aby nás verejnosť rýchlo a s istotou spoznala. Cieľom dobrého brand manuálu by malo byť rýchlo, bez problémov a jednoznačne rozlíšiť značku skautingu vo verejnostnej mienke. Podľa môjho názoru je potrebné aby značka evokovala hodnoty, ktoré skauting ponúka pre verejnosť, čiže pre potenciálnu cieľovú skupinu skautskej činnosti. Aj vďaka tomuto atribútu bude skautská základňa naďalej rásť, tešiť sa oblúbe a dobrej mienke vo svete. Toto sa však docieli iba pravidelným a cieľeným používaním nových výstupov značky/brandu. Brand je oveľa viac než len slogan/heslo s heraldicky presným znakom. Brand je niečo, čo v konečnom dôsledku vyvoláva pocity na základe ktorých ľudia vykonávajú rozhodnutia a spájajú si ich s danou vecou, v tomto prípade so skautingom.

#### 4.1. Vizuálna identita slovenského skautingu

11.5.2023 Slovenský skauting predstavil novú vizuálnu identitu. „Cieľom našej vizuálnej komunikácie je poskytnúť pohľad do života skautingu. ‚Tam vonku‘ existuje aj iný svet, ako len obrazovka telefónu. Je pestrý, plný dobrodružstva, ľudí a prírody. Otvárame divákovi ‚okná do sveta skautingu‘. Majú oblúkový tvar, ktorý je hlavným stavebným prvkom základného loga SLSK (listy ľalie, slovenské trojvršie) súčasne odkazuje na skautské tradície vo forme nášiviek, odznakov, erbov, ktoré podobnú formu často využívali. Tento tvar je silný, elegantný, s jemne obrúsenými hranami, ľahko sa prispôsobuje nečakaným situáciám.“ (Slovenský skauting) Takto je opísaný nový vizuálny jazyk Slovenského skautingu. V jednoduchosti tvarov používa oblúkové formy základných tvarov ako sú štvorec či obdĺžnik. Tento oblúkový jazyk využíva aj v novom skautskom logu. Na konštrukciu loga bol využitý kruh. Logo sa dá redukovať na jednofarebnú verziu, verziu v outline a má jednoduchú farebnosť. Logo je celkom vydarená grafická značka, ktorá niekde v dialke vychádza zo znaku SLSK. Výrazným prvkom tohto loga je predeľovacia horizontálna línia, ktorá pripomína a vychádza zo Slovenského trojvršia, rovnako sa dá chápať aj ako trojlístok, ktorý je symbolom dievčenského skautingu.

Súčasne vďaka farebnému spracovaniu vytvára horizont pod modrou oblohou, čo podporuje filozofiu skautingu ako správny životný smer a pozeranie sa na cestu dopredu. Logo má teda tri základné farby, ktorými je tmavomodrá, bledomodrá a žltá. Logo je silne outlineový pikto-

gram s tmavomodrou outline linkou. Proporcie danej značky boli správne prenesené a transformované zo znaku.



obr. 40 – Logo Slovenského skautingu



obr. 41 – Ilustrácia s vodáckou tematikou použitá v maske loga slovenského skautingu

## 4.2. Brand manuál

Brand manuál Slovenského skautingu obsahuje všetky základné náležitosti brand manuálu. Pre jeho spracovanie zvolili digitálnu podobu na internetovej stránke, takže každý skaut, či verejnosť tu môže listovať a mať prístup ku brand manuálu. Jeho spracovanie je prehľadné a použitie daných prvkov dostatočne vysvetľuje. Obsahuje aj pravidlá pre tvorbu vizuálov a jednoduché návody, takže už Slovenský skauting bude môcť adekvátne komunikovať, na rôznych úrovniach.



obr. 42 – Web stránka brand.skaut.sk

Všeobecne vizuálna identita bola postavená na jednoduchých, za to však zaujímavých princípoch a prvkoch. Pôsobí jednoducho, mlado a dynamicky, avšak už iba čas ukáže, či je dostatočne kvalitná a dobre poňatá, aby vydržala v prezentácií skautingu dovedy, kým tu skauting bude.

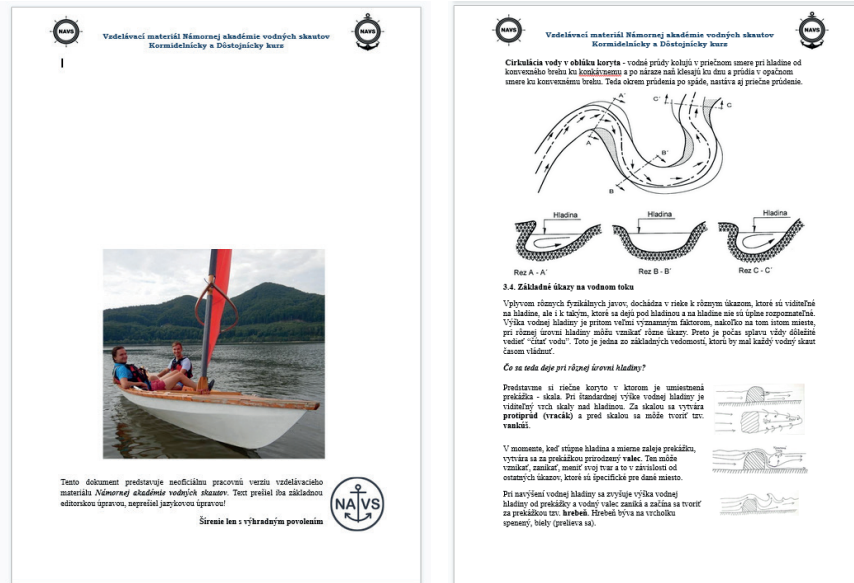
## **5. VODÁCKA PRÍRUČKA**

### **5.1. Vodný skauting – Vodnoskautská teória a prax pre kadetov NAVS**

Vodný skauting je príručka, ktorá svojim obsahom dopĺňa vodnoskautskú teóriu a prax pre účastníkov vodnoskautského vzdelávania, ktorého organizátorom je Námorná akadémia vodných skautov (skr. NAVS).

Potreba vzniku tejto publikácie vychádza z adaptácie systému vzdelávania vodných skautov, kedy z akýchsi neucelených skriptov, ktoré dostávali kadeti (frekventanti kurzu) ako zdroje ku skúškam, vznikajú profesionálne spracované vzdelávacie materiály, ktoré sú vhodné nielen pre absolventov vzdelávacích kurzov vodných skautov, ale pre každého skauta, ktorý sa chce rozvíjať. Novo navrhnutý systém hovorí o troch vzdelávacích príručkách určených samostatne pre tri úrovne vzdelávania (Kormidelnický kurz (KK), Dôstojnícky kurz (DK), Kapitánska škola (KŠ) a z jednej príručky (vodný skauting). Príručky KK, DK, KŠ obsahujú vzdelávacie, pedagogické a skautské výchovné metódy, sú to tri publikácie, ktoré na seba nadväzujú úrovňou a rozsiahlosťou obsiahnutého kurikula. Tieto tri príručky dopĺňa príručka vodný skauting, ktorej grafický návrh a spracovanie je práve predmetom mojej bakalárskej práce. Jej úlohou je edukovať svojich čitateľov vo vodnoskautskej terminológii, postupoch a teórii.





obr.43 – Pôvodný vzdelávací materiál Vodáckej príručky NAVS

### 5.1.1. Východzí stav

Východzí stav pre prácu na vodáckej príručke bol komplikovanejší. Myšlienka vzniku tejto samostatnej príručky prišla už v roku 2018 pri príležitosti konania Dôstojníckeho kurzu. Druhá pracovná verzia, ktorá práve tvorí primárny obsahový zdroj vznikla v roku 2021. Táto druhá verzia mala dostať už vlastnú grafickú úpravu, avšak pri množstve práce, ktorú je potrebné vykonať pri tvorbe tejto publikácie odstrašila už viacero grafov.



obr.44 – Príručka ceremónie v Skautingu



obr.45 – Príručka Neznáme cesty

### 5.1.2. Inšpirácia

Inšpiráciou pre túto publikáciu mi boli viaceré príručky, ktoré už v skautingu existujú. Rovnako som sa snažil o akési čiastočné napojenie s ďalšími vzdelávacími materiálmi Vodných skautov, ktoré už existujú, alebo ktoré sa spracúvajú. Veľkou inšpiráciou bola kapitánska príručka Českých vodných skautů, ktorá po svojej obsahovej stránke napĺňa podobný obsah a v mnoha prípadoch ho rozoberá do oveľa väčšej hĺbky.

### 5.1.3. Vizuálny štýl

Vodný skauting je súčasťou skautského hnutia, preto by mal vychádzať z vizuálneho štýlu SLSK, ktorý je však nanovo definovaný po vytvorení tejto publikácie, preto vizuálny štýl danej publikácie je samostatný, inšpiratívne síce vychádza z už existujúcich publikácií, avšak najskôr táto publikácia bude určovať ďalšiu vizuálnu komunikáciu pre vodných skautov. Zvolený vizuálny jazyk je založený na jednoduchom odlíšení kapitol 4 farbami, ktoré sú hodnotovo a vizuálne spájané so skautingom a vodným skautingom. Vo svojej práci využívam štýl obrysovej línie pri piktogramoch a ilustráciach, tento štýl vychádza z lôg a ikon NAVS. Cieľom navrhnutia vizuálnej stránky príručky bolo zachovať jednoduchosť a čistotu. Avšak problémom bolo popasovanie sa s množstvom obsahových materiálov a textu.



obr.46 – Úvod do jednej z kapitol vodáckej príručky

### 5.1.4. Orientácia v knižke

Najväčšou výzvou vytvorenia vodáckej príručky bolo vymyslenie orientácie v rámci publikácie, nakoľko príručka je určená pre frekventantov viacerých vzdelávacích kurzov, ktoré majú rôznu obsahovú náročnosť. Často sa v jednej kapitole nachádzali obsahy všeobecné, ktoré boli

určené pre všetky kurzy, a obsah špecializovaný, ktorý bol určený pre kurz vyššej úrovne, či špecifické texty iba pre danú úroveň vzdelávania. Pre túto orientáciu v článkoch som použil označenie článkov logom daného kurzu, Vďaka čomu mohli vzniknúť aj viaceré možné kombinácie. Ďalším prvkom tejto príručky sú tzv. hinty (odseky nachádzajúce sa v každej kapitole, ktoré majú špecifický obsah venujúci sa kategórii). Hinty, sa týkali buď rôznych výziev, osobných či skautských alebo nabádajú čitateľa k zapamätaniu si, či vypichnutiu danej zaujímavosti. Pre tieto hinty som vytvoril samostatné piktogramy, ktoré však vizuálnym štýlom odpovedajú ostatným. Tieto špecifické hinty nie sú od ostatného textu rozdelené iba piktogramom, ale aj rezom písma, či farbou textu. Všetky tieto piktogramy sa nachádzajú vo farebnom pásiku na vonkajšom okraji príručky. Vždy sa daný piktogram nachádza pri danom obsahu.

Pre vodácku prax je dôležité vedieť riekou čítať a ovládať, vyskúšaj si na ortografickom snímku zaznačiť prúdnicu, možný brod a možné nebezpečné miesta na mean-drújom úseku rieky v tvojom okolí.

SUP je nový šport, ktorý sa dostal aj do našej skautskej praxe. Doterajšia skautská prax hovorí o tom, že SUPy sú obľúbenou „hračkou“ skautov aj pre tých, ktorí ešte zozáčiarku chovajú rešpekt voči vode a vodným aktivitám.

#### Upozornenie

Ak je postihnutá osoba v bezvedomí, tak postupujte pri poskytovaní prvej pomoci presne tak, ako pri postihnutých v bezvedomí. Nesnažte sa vykonávať úkony, aby vytiekla voda z pľúc postihnutého. Je to zbytočná strata času a riskujete zvracanie postihnutého.

Ak sa postihnutá osoba topila, je potrebné zavolať vždy záchrannú zdravotnú službu, pretože opuch pľúc môže vzniknúť aj v priebehu niekoľkých hodín!

V každom prípade je potrebné, aby ste postihnutej osobe zabezpečili teplé a suché prostredie, postihnutého treba vyzliecť z mokrého oblečenia atď. Postihnutého pautierajte a držte v teple (deky, uteráky) a rovnako týmito materiálmi postihnutého izolujte od studenej zeme.

V prípade, že nedobrovoľne prepadnete cez vodný skok a ocitnete sa vo valci, pri dostatočnej duchaprítomnosti je niekedy možné využiť kinetickú energiu lode a poriadnymi zábermi prekonať vývarovú líniu. Ak sa to nepodarí a ostane uviaznutí, je potrebné dodržať nasledovné zásady: Nevyskakovať z lode, nedávať si dole vestu a neumiestňovať záchranárov nad miesto záchranu.

## Rovnošata slovenských vodných skautov

Vodní skauti nosia tmavomodrú košelu, pričom je povolená aj polokošela s krátkymi rukávmi pre včiarcky vek.

obr. 47 – Ukážka orientácie v príručke

## 5.1.5. Farebnosť

Vo vodnom skautingu majú význam tri farby modrá, červená a biela, ktoré sú farbami označujúcimi insigniu šnúrkou, ktorú nosia skauti, ktorý dosiahli určitú úroveň vzdelania. Toto vzdelanie dosiahnú aj vďaka príručke, ktorá je predmetom tejto práce. Preto som pri voľbe farebnosti



obr. 48 – Farebnosť vodáckej príručky

jednoznačne siahali práve po týchto farbách. Mojim cieľom bolo používať úderné farby, ktoré diváka oslovia. Na základe spätnej väzby na staršie príručky vodných skautov vieme, že farby s nižšou saturáciou diváka natoľko neoslovili. Príručka na začiatku vzniku potrebovala zadefinovať štyri farby, nakoľko jej obsahová stránka je rozdelená na štyri plavby (štyri veľké kapitoly). Preto som vybral paletu štyroch farieb, z ktorých dve museli byť modrá a červená. Tieto farby boli doplnené o ďalšie dve a to žltú a tyrkysovú, ktoré čiastočne vychádzajú z ostatných skautských insígnií. Neskôr som pridal ešte piatu zelenú farbu, ktorá dopĺňala farebnú paletu a využívam ju pre vyznačovanie určitého textu.

Pri práci s farbami využívam princíp hlavnej farby pre kapitolu. Kedy sa v rámci kapitoly zmení farba orientačného postranného pásiku, farba nadpisov, podnadpisov a farba desaturovaných okien pod textom. V každej kapitole sa môže objaviť ilustrácia, ktorá obsahuje farbu. Pre ilustrácie som si zvolil neutrálnu šedú farbu, ktorá často označuje nejaké ohraničenie v danom obrázku.

### 5.1.6. Logá

Tri základné logá kurzov sú piktogramy, ktorých redesign sa stal súčasťou mojej práce na vodáckej príručke.

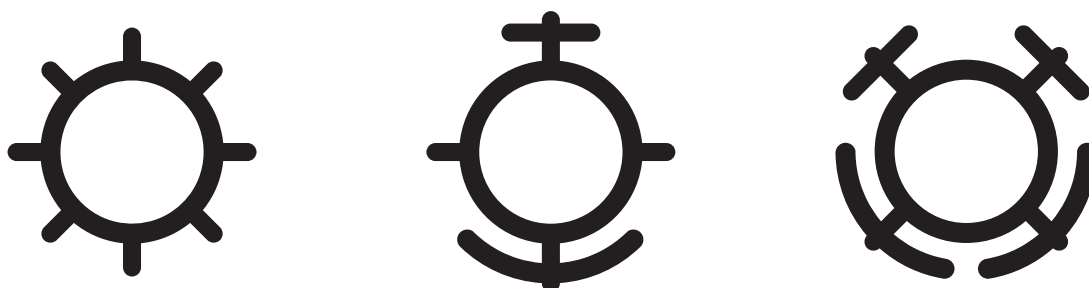
Kormidlo: Symbolika kormidla, ktoré je základom každého z týchto troch piktogramov je pre vodných skautov základom, nakoľko už prvá vzdelávacia úroveň má názov kormidelník, čo je ten, ktorý vedie loď, nad ním stojí dôstojník, čo je druhá úroveň vzdelávania a poslednou úrovňou je kapitán.

Prekrížené kotvy: Kedysi sa hodnosť námorníkov označovala odovzdávaním tzv. frčiek, kotvičiek, dodnes kapitáni US navy majú na čapiciach skrížené kotvy. My sme túto symboliku prebrali a použili ju pre označenie hodnosti vodných skautov, pričom platí, že jedna kotva je nižšia hodnosť ako dve prekrížené.



obr. 49 – Logá kurzov NAVS

Teda logá kurzov sú odstupňované tak, že tú najnižšiu úroveň tvorí kormidlo, druhú kormidlo s jednou kotvou vzadu, a tretiu kormidlo s dvoma prekríženými kotvami.



obr. 50 – Piktogramy kurzov NAVS

Stará verzia lôg obsahovala ešte písmenkovú značku KK, DK, KLŠ (verzia 1.2 KŠ). Tieto logá pôsobili mierne nevyrovnaným dojmom s mierne nešťastnou písmovou hrou pričom sa podľa strednej osy zrkadlovo prevrátili písmená. Zároveň táto verzia týchto lôg nemohla byť použitá pre potrebu malých ikon vo vodáckej príručke. Mojou prácou bolo zanechať význam a obsah týchto lôg a pretransformovať ich do jednoduchého grafického piktogramu.

Na základe vytvorenia tohto piktogramu som vytvoril návrh, kedy by sa tieto piktogramy v mierne upravenej forme mohli použiť aj ako logá kurzov, nakoľko aj pasujú ku vizuálnej identite SLSK, čoho vodný skauting je súčasťou.

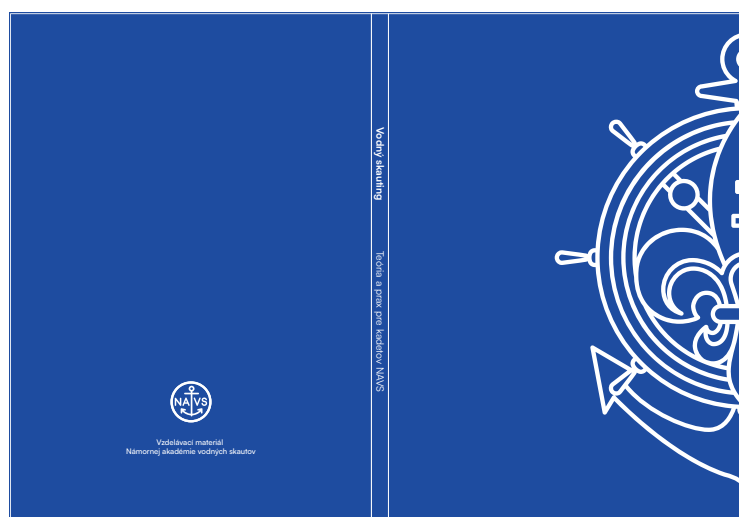
### 5.1.7. Ostatné piktogramy

Vytvorenie ostatných piktogramov zodpovedalo vymyslenému systému v príručke, úlohou bolo spracovať do piktogramu hinty Skautská prax, Zapamätaj si, Osobná výzva a Zaujímavosť.



### 5.1.8. Obsahová časť

Obsahovú časť vodáckej príručky napĺňali vodácky inštruktory a ďalší kompetentný ľudia s dostatočným vzdelaním. Príručka obsahuje návody, ukážky a vysvetlenia života vodných skautov pri vode či na vodnom toku. Nezaobrá sa prílišnou teóriou a približuje skautom a nielen frekvenciantom kurzu, pre ktorých je primárne určená základné reálie a prax vo vodnom skautingu. Mojou prácou nakoniec nebolo kapitoly vodáckej príručky iba graficky spracovať a zalamovať, ale počas procesu tvorby som sa stal aj súčasťou editorského tímu. Náplňou mojej práce bolo po zhliadnutí vytvoreného obsahu príručky doplniť niektoré hinty zo skautskej praxe, osobnej výzvy či inak reagovať na základe mojich skúseností s obsahovou časťou.

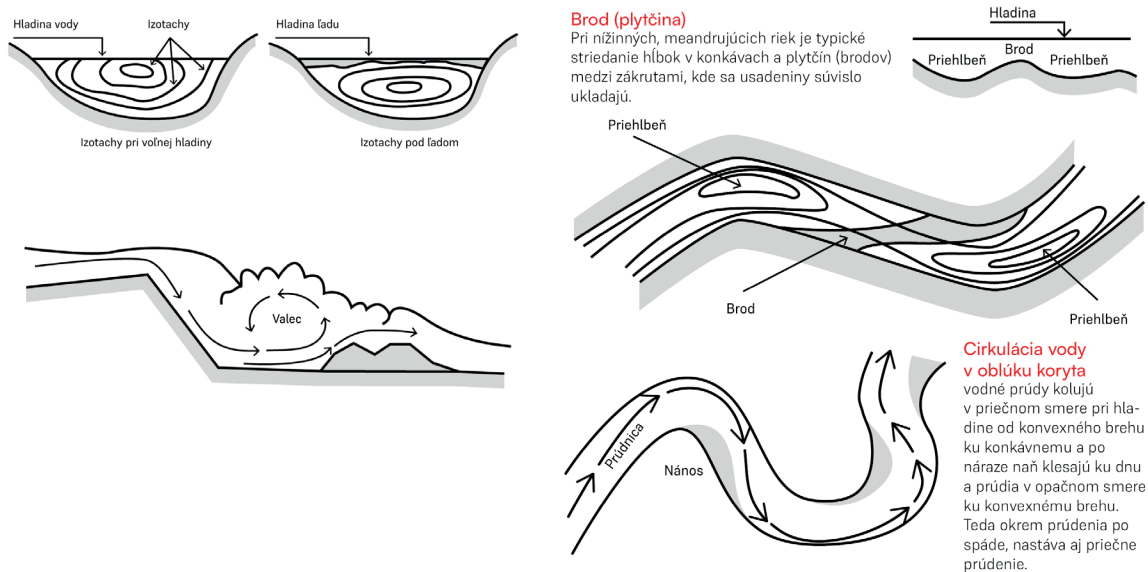


obr. 53– Obálka príručky

### 5.1.9. Obálka

Modrá farba a vodnoskautský znak. Sú dvomi najčastejšími ukazovateľmi toho, že sa pod týmito dvoma symbolmi skrýva vodnoskautský obsah. Preto som si vybral práve tieto dva ukazovatele pre obálku príručky, ktorá svojim obsahom zahŕňa všetky vodácke zručnosti vodných skautov. S obálkou pracujem ako s komplexným prvkom a nie ako tri rôzne časti, prednú, zadnú stranu a chrbát. Názov knižky sa nachádza na prvej strane pri ilustrácii vodáckej lalíe. Pôvodne sa názov mal nachádzať iba na chrbáte príručky, avšak znížilo to použiteľnosť príručky a jej bežný užívateľ by bol mierne zmätený. Zadná strana je už iba doplnená o potrebné pub-

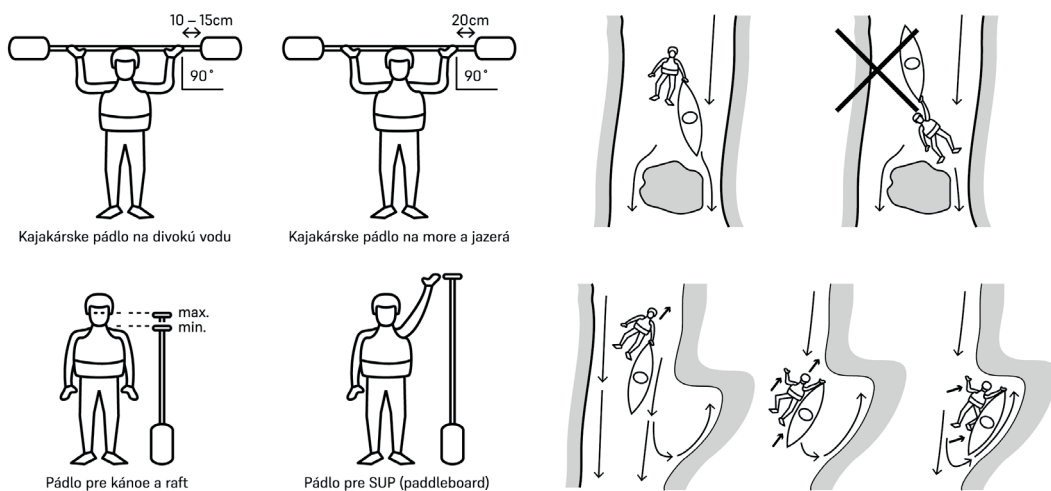
likačné náležitosti a to logo NAVS s názvom. Obálka je farebne jednoliata modrá plocha na ktorej sú všetky elementy v bielej farbe.



obr. 54 – Ilustrácie príručky

### 5.1.10. Ilustrácie

Ilustrácie v príručke dopĺňajú textové návody a postupy rôznych postupov ako napr. sebazáchranu vo vodnom toku, či ukazujú úkony vo vodnom toku, skautské náležitosti a ďalšie. Cieľom bolo vytvoriť tieto ilustrácie čo najčistejšie a jednoduché. Preto som si určil spôsob jednoduchej obrysovej linky s jednou doplnkovou farbou (najčastejšie šedá), ktorá netvorí kontrast. V doplnkových kartách používam ešte ďalšiu modrú farbu pre



obr. 55 – Návody v príručke



označenie smeru toku vody. V ilustráciách využívam viaceré hrúbky liniek pre označenie rôznych vecí v rámci ilustrácií. Rovnako využívam aj prerušovanú čiaru a dva druhy šípok, jednu pre označenie smeru vody, prúdu a pod. druhú pre označenie pohybu človeka vo vodnom toku. Ilustrácie môžu byť kombinované aj s fotografiou.

### 5.1.11. Návody

Návod je poučenie čitateľa, aby sa naučil niečo robiť. Veľká časť príručky sú návody, ktoré opisujú rôzne postupy, deje a úkony vo vodackom svete. Najčastejšie sa s návodmi pracuje v sekcii záchrany, kde sa názorne krok po kroku musí čitateľ dozvedieť akým spôsobom sa daná vec vykonáva. Najlepším spôsobom, ktorý som sa snažil využívať v publikácii je predostrieť návod vizuálne za pomoci sekvenčných, či ukážkových ilustrácií.

The image shows a collection of instructional cards for water rescue, organized into three main columns. Each card has a title and contains text, diagrams, and illustrations.

- Sebazáchrana vo vodnom toku:**
  - Plávanie v divokej vode je základnou schopnosťou každého, kto sa rozhodne na takom toku splavovať v lodi.** Includes a diagram of a person in a boat and a green star icon.
  - Pasívne plávanie:** Describes floating on one's back with arms and legs spread.
  - Aktívne plávanie:** Describes active floating techniques.
  - Prúdnica:** Diagrams showing different types of rapids (Konečný brň, Konečný brň nárazový, Konečný brň nárazový).
  - Cirkulácia vody v oblúku koryty:** Diagrams showing water circulation in a river bend.
  - Brod (plytčina):** Diagrams showing rafting techniques.
  - Čo sa teda deje pri rôznej úrovni hladiny?** Diagrams showing water level changes.
  - Nebezpečné úkazy:** Diagrams showing dangerous signs like whirlpools.
  - Sifón:** Diagrams showing siphon effects.
  - Vodný valec:** Diagrams showing water barrel effects.
- Morfológia vodného toku:**
  - Prúdnica:** Diagrams showing rapids.
  - Cirkulácia vody v oblúku koryty:** Diagrams showing water circulation in a river bend.
  - Brod (plytčina):** Diagrams showing rafting techniques.
  - Čo sa teda deje pri rôznej úrovni hladiny?** Diagrams showing water level changes.
  - Nebezpečné úkazy:** Diagrams showing dangerous signs like whirlpools.
  - Sifón:** Diagrams showing siphon effects.
  - Vodný valec:** Diagrams showing water barrel effects.
- Základný pohyb vo vodnom toku:**
  - Riešenie kanoe vzadu je jednoduchšie a efektívnejšie, pretože kormidelník je kapštin lodi, určuje smer lode a dáva povel. Hákik kormidelníka navijuje, keďže ten má chorýny výhľad, tzv. „číta vodu“.** Includes a green star icon.
  - Náklon na kajaku/kanoe (povel NÁKLON):** Diagrams showing canoeing techniques.
  - Náklon pri nájezde na prekážku:** Diagrams showing obstacle avoidance.
  - Traverz:** Diagrams showing cross-current techniques.
  - Nastupovanie a vystupovanie z lode:** Diagrams showing boarding and disembarking.
  - Pomocné slucky:** Diagrams showing rescue techniques.

obr. 56 – Voďacke karty

### 5.1.12. Vodácke karty

Vodácke karty, sú doplnkovým aspektom práce na vodáckej príručke. Jedná sa o karty, ktoré budú slúžiť inštruktorom na kurzoch, budú pomáhať bližšie vysvetliť dané úkony, či demonštrovať na návodoch postupy a úkazy vo vodackom svete. Jedná sa o praktický presah vodáckej príručky pre inštruktorov priamo do terénu. Preto sú karty spracované tak, aby boli schopné odolať outdoorovým podmienkam a inštruktorom vydržali aspoň dva splavy v kajaku. Karty majú veľkosť B4, čo je veľkosť, ktorá je dostatočná na to, aby inštruktor nemal problém vysvetľovať na daných ilustráciách a zároveň frekventant nemal problém s čitateľnosťou. Karty boli rozdelené do troch kategórií ako Záchrana, Pohyb a Morfológia vo vodnom toku. Každá z týchto kariet má svoju farbu, ktoré som prevzal z vodáckej príručky. Čiže zachovávam vizuálny štýl pri používaní. Rovnako využívam obsahové materiály a hinty spolu s piktogramami.

### 5.1.13. Väzba

V skautingu pre príručky najčastejšie používame blokovú väzbu V3 či V2 menej často sa objaví publikácia s pevnými doskami. Jedným z dôvodov je finančná náročnosť, avšak skauti svoje príručky radi nosia so sebou na dobrodružstva, preto sa volí často skladnejšia a váhovo menej náročná možnosť. Pre vodácku príručku som zvolil lepenú väzbu V2, s tvrdšou obálkou. Predokladaný dokončený finálny produkt bude mať približne 150–160 strán.

### 5.1.14. Presah vizuálneho štýlu príručky

Vo svojej práci pre vodnom skautingu budem pokračovať aj po tejto bakalárskej práci. Cieľom je na základe vizuálneho štýlu príručky, používania grafických prvkov, farieb, typografie prerobiť a konečne uceliť chaos, ktorý vládne vo vizuálnej komunikácii vodných skautov. Hlavným cieľom je dokončiť príručku vodný skauting v aktuálnom vizuálnom prejave, a príp. presahy kombinovať s brand manualom SLSK, ktorý vyšiel počas ukončovania prác na tejto bakalárskej práci.

## 6. ZÁVER

Moja bakalárska práca mi priniesla do života viacero nových faktov. Spojenie reálneho realizovaného projektu, ktorý bude mať presah za hranice academickej pôdy prináša viacero výhod aj nevýhod. Počas tvorby som narazil na viacero problémov pri spolupráci a procese tvorby skutočnej príručky s kolektívom autorov. Dostal som sa do konfliktov názorov, ktoré moju prácu síce spomalili avšak v konečnom dôsledku z nej vyšli výsledky. Moja bakalárska práca mala spracovať celú vodácku príručku a nie iba návrh jej grafického spracovania, od tohto sme však po konzultácii s vedúcim práce opustili, nakoľko nastal problém aj s editačným tímom, ktorý celý obsah príručky nestihol spracovať a takisto sa jedná o fakt, že predmetom práce je návrh grafického spracovania a nie vytvorenie celku. Je pochopiteľné, že grafik nikdy nebude so svojou prácou 100% spokojný a vždy bude čo zlepšovať. Avšak môj cieľ pre vytvorenie štýlu a grafického spracovania príručky sa splnil. Dokonca sa podarilo vymyslieť aj doplnkové materiály v podobe vodáckych kariet.

Teoretická časť dopĺňa tvorbu príručky, nakoľko som sa vďaka prieskumu vizuálneho štýlu skautingu dostal ku určitému pohľadu na tvorbu, rovnako som túto prácu bral ako výskum oblasti, ktorá na Slovensku ešte nebola zmapovaná a zjednotená. Najväčším prínosom je výskum v oblasti vodného skautingu.

## 7. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

ČAKA, Ján. 1990. *Junácká symbolika*. 2 ed., Praha: Merkur, ISBN 80-7032-876-2

HKVS. 2019. *Zástavy a vlajky vodných skautov Slovenského skautingu*. 01. Bratislava: Slovenský skauting

JÍZDNY, Miroslav. 2017. *Skautské rovnošatové odznaky*. 01. Bratislava: Slovenský skauting, ISBN 978-80-89776-10-8

JÍZDNY, Miroslav. 2003. *Slovenská skautská symbolika*. Bratislava: Slovenský skauting, ISBN 80-89136-04-4

KŘŮMALOVÁ, Eliška. 2019. *Vizuální styl – 100. výročí Skautského střediska Kyjov*. Diplomová práce ed.

KVASNICA, Marián. 1990. *Vodácke zvesti*. 25. Žilina: Slovenský skauting

MITRÍKOVÁ, Katarína. *Dizajn manuál*. Skauting [online]. Bratislava: Slovenský skauting, 2019, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/komunikacia/dizajn-manual>

NEUHEJSL, Lukáš. *Základní prvky Skautského vizuálního stylu*. Skauting [online]. Praha: skaut.cz, 2022, 16.5.2022 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/komunikace-a-propagace/skautsky-vizualni-styl/zakladni-prvky-jednotneho-vizualniho-stylu>

Organizačný poriadok: kapitola 10. Skauting [online]. Bratislava: náčelníctvo Slovenského skautingu, 2020, 1.6.2020 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/dokumenty/organizacny-poriadok/>

ŠÁNTORA, Roman. *Rychlé šípy*. Wikipedia [online]. online: Scout.cz, 2022 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Rychl%C3%A9\\_%C5%A1%C3%ADpy](https://cs.wikipedia.org/wiki/Rychl%C3%A9_%C5%A1%C3%ADpy)

skaut.cz. [2020]. “Znak vodních skautů a skautek. Přehled a použití.” In: skaut.cz [online]. Skaut.cz [cit. 2022-12-20]. Dostupné z: <http://logo.skauting.cz/>

Vizuálna identita, brand.skaut.sk: Slovenský skauting. [online]. Bratislava: <https://www.brand.skaut.sk/vizualny-jazyk/>. Accessed 11 May 2023.

Organizačný poriadok: kapitola 14. Skauting [online]. Bratislava: náčelníctvo Slovenského skautingu, 2020, 1.6.2020 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/dokumenty/organizacny-poriadok/>.

MITRÍKOVÁ, Katarína, [2021]. “Pripravení na evolúciu. Nie revolúciu.” In: Skauting [online]. Slovenský skauting, [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://www.skauting.sk/komunikacia/11002/pripraveni-na-evoluciu-nie-revoluciu/>

Slovenský skauting, [2021]. “Slovenský skauting.” In: Wikipedia [online]. Slovenský skauting, [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensk%C3%BD\\_skauting](https://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensk%C3%BD_skauting).

Swanston, Kathie Cliral, [2018]. “World Association of Girl Guides and Girl Scouts.” In: Wikipedia [online]. World Association of Girl Guides and Girl Scouts, [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/World\\_Association\\_of\\_Girl\\_Guides\\_and\\_Girl\\_Scouts](https://en.wikipedia.org/wiki/World_Association_of_Girl_Guides_and_Girl_Scouts)

World Scout Bureau, [2018]. “Scout Brand Manual – Professional Version by World Organization of the Scout Movement.” In: Issuu [online]. World Scout Bureau. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: [https://issuu.com/worldscouting/docs/scout\\_brand\\_manual\\_professional\\_ver](https://issuu.com/worldscouting/docs/scout_brand_manual_professional_ver)

WORLD ORGANISATION OF SCOUT MOVEMENT, (2022) “Bronze Wolf Award.” In: Scout [online]. World Organization of Scout Movement [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://www.scout.org/who-we-are/scout-movement/bronze-wolf-award>

## 8. ZOZNAM OBRÁZKOV

obr. 1 – Woodcraft logo /14/ Dostupné z: [https://www.woodcraft.cz/index.php?right=history\\_czech&lan=en](https://www.woodcraft.cz/index.php?right=history_czech&lan=en)

obr. 2 – Ilustrácia z knižky scouting for boys (1908) /14/ Dostupné z: <https://heritage.scouts.org.uk/exhibitions/scouting-innovations/the-story-behind-the-scout-emblem-fleur-dy-lis-or-arrowhead/>

obr. 3 – 1. a 2. navigačné ružice 3. Prvé logo skautskej l'alie navrhnutá Baden-Powellom /15/ Dostupné z: <https://www.barnetscouts.com/info-for-volunteers/resources>

obr. 4 – Vývoj loga WOSM /17/ Dostupné z: <https://www.barnetscouts.com/info-for-volunteers/resources>

obr. 5 – logá svetových dievčenských organizácií /18/ Dostupné z: <https://girlguideadventures.wordpress.com/2015/05/11/waggs-emblems-and-symbols/>

obr. 6 – logo Federácie skautov Európy /19/ Dostupné z: [https://cs.scoutwiki.org/Asociace\\_skaut%C5%AF\\_a\\_skautek\\_Evropy](https://cs.scoutwiki.org/Asociace_skaut%C5%AF_a_skautek_Evropy)

obr. 7 – logo ISGF /19/ Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/International\\_Scout\\_and\\_Guide\\_Fellowship](https://en.wikipedia.org/wiki/International_Scout_and_Guide_Fellowship)

obr. 8 – odznak skautov Československa /20/ Dostupné z: <https://www.skautikomarov.cz/zajimavosti-skautsky-slib/>

obr. 9 – aktuálny sľubový odznak skautov /20/ Dostupné z: <https://www.skaut.sk/pozvanka/25238/bud-clenom-timu-ktory-pripravuje-novu-prirucku-skautskom-slube/attachment/medium-pruirucka-skautsky-slub-lalia/>

obr.10 – evolúcia znaku slovenských skautov /22/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/7752/lalia-je-symbolom-skautov-na-celom-svete-pozrite-si-vyvoj-a-aktualnu-podobu-znaku-slovenskeho-skautingu/>

obr.11 – manuál pre umiestnenie nášiviek /22/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/tutorial/kam-prisit-nasivky-na-skautsku-koselu/>

obr.12 – výzvy Slovenského skautingu /23/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/skauti/program/vyzvy/>

obr.13 – výzvy Českých skautov /24/ Dostupné z: <https://www.junshop.cz/vyzva-24-hodin-na-stromech.html>

obr.14 – vlčiacke výzvy /24/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/skauti/program/odborky/>

obr.15 – skautské odborky a expertská odborka šport /25/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/skauti/program/odborky/skautske-a-ranger-ske-odborky/>

obr.16 – vlčiacke odborky /26/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/skauti/program/odborky/>

obr. 17 – Domovenky /27/ Dostupné z: <https://eu.zonerama.com/TORTU-GAfotty/Photo/9389194/366357964> <https://www.scoutshop.sk/tutorial/kam-prisit-nasivky-na-skautsku-koselu/>

obr. 18 – Rád stieborného vka /28/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/ocenenia-a-vyznamenania/vyznamenania/rad-strieborneho-vlka/>

obr. 19 – Rád strieborného trojlístka /28/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/ocenenia-a-vyznamenania/vyznamenania/rad-strieborneho-trojlistka/>

obr. 20 – strieborná svastika náčelníctva /30/ JÍZDNY, Miroslav. 2003. *Slovenská skautská symbolika*. Bratislava: Slovenský skauting, ISBN 80-89136-04-4

obr. 21 – L'aliový kríž /30/ Dostupné z: <https://www.junshop.cz/odbornost-liliovy-kriz-skauti-skautky.html>

obr. 22 – vlajka žilinské zboru scarabeus /31/ Dostupné z: <https://www.velebny.cz/skautske-vlajky>

obr. 23 – vlajka žilinské zboru scarabeus rubobvá strana /30/ Dostupné z: <https://www.velebny.cz/skautske-vlajky>

obr. 24 – znak vodných skautov /32/ Dostupné z: <https://www.vodny.skauting.sk/>

obr. 25 – znak vodných skautov v Čechách /32/ Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/komunikace-a-propagace/skautsky-vizualni-styl/zakladni-prvky-jednotneho-vizualniho-stylu>

obr. 26 – porovnanie ľavého rukávu rovnošaty skautov /33/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/tutorial/sprievodca-funkcnymi-oznaceniami-vodnych-skautov/>

obr. 27 – výzvy vodných skautov /34/ Organizačný poriadok: kapitola 15. Skauting [online]. Bratislava: náčelníctvo Slovenského skautingu, 2020, Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/dokumenty/organizacny-poriadok/>

obr. 28 – pravý rukáv vodného skauta /34/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/tutorial/sprievodca-funkcnymi-oznaceniami-vodnych-skautov/>

obr. 29 – vlajka HKVS /35/ HKVS. 2019. *Zástavy a vlajky vodných skautov Slovenského skautingu*. 01. Bratislava: Slovenský skauting

obr. 30 – Obálka časopisu Junák r. 1, dvojčíslo 3 a 4 /38/ Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/folders/0BwS9q0pkNIDbYlBRbTlpV3F6OVk?resourcekey=0-lNTr9Y97SwAKU427a6tL7g>

obr. 31– Obálka časopisu Junák rok 1970 /38/ Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/folders/0BwS9q0pkNIDbNFdEZWZDcHhoTjQ?resourcekey=0-qdlXARoyW4lf38VIQAK25A>

obr. 32– Obálka časopisu Junák rok 1990 /38/ Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/folders/0BwS9q0pkNIDbfi1aM2FNWmRucFUwZHBKMoNjRThjdVpocDJRNjFnMV9TNjUwMUxjRFFZT2s?resourcekey=0-rJIUZMxtQorEdo-z1gaISQ>

obr. 33– Ukážky časopisu Vůdce /39/ Prvá obálka z roku 1919, Druhá



obálka z roku 1930 Dostupné z: [https://drive.google.com/drive/folders/1g0vmCho5EcSV0lPNLRVO3\\_DaWjKAB\\_9a](https://drive.google.com/drive/folders/1g0vmCho5EcSV0lPNLRVO3_DaWjKAB_9a)

obr. 34 – rychlé šípy kalendář 2022 /40/ Dostupné z: <https://www.junshop.cz/kalendar-2022-rychle-sipy>

obr. 35 – ukážka z komixu rychlé šípy /40/ Dostupné z: <https://www.moje-bohema.cz/produkt/rychle-sipy/>

obr. 36 – příručky slovenských skautov /41/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/9172/v-postovych-schrankach-si-clenovia-slovenskeho-skautingu-najdu-svoje-prve-cisla-tohtorocnych-casopisov/>

obr. 37 – časopisy slovenských skautov /42/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/ustredie/publikacie/skautske-casopisy/>

obr. 38 – modrý nováček /45/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/produkt/modry-novacik/>

obr. 39 – příručka kormidelnícky kurz /45/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/produkt/prirucka-kormidelnicky-kurz/>

obr. 40 – Logo Slovenského skautingu /47/ Dostupné z: <https://www.skauting.sk/komunikacia/12189/novy-obraz-povodne-hodnoty-predstavujeme-novu-vizualnu-identitu-slovenskeho-skautingu/>

obr.41 – Ilustrácia s vodáckou tematikou použitá v maske loga slovenského skautingu /47/ IVANIČ, Matúš. Vodácka príručka

obr.42 – Web stránka brand.skaut.sk /45/ Dostupné z: <https://www.brand.skaut.sk/logo/>

obr.43 – Pôvodný vzdelávací materiál Vodáckej príručky NAVS /49/

obr.44 – Príručka ceremoniály v Skautingu /49/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/produkt/ceremonialy-v-slovenskom-skautingu/>

obr.45 – Príručka neznáme cesty /49/ Dostupné z: <https://www.scoutshop.sk/produkt/ceremonialy-v-slovenskom-skautingu/>

obr.46– Úvod do jedné z kapitol vodácké příručky /50/ IVANIČ, Matúš. Vodácká příručka

obr. 47 – Farebnosť vodáckej príručky /51/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 49 – Logá kurzov NAVS /53/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 50 – Ikony kurzov NAVS /53/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 51 – Doplnkové piktogramy vo vodáckej príručke /54/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 52 – Kapitoly vodáckej príručky /54/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 53 – Obálka príručky /55/IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 54– Ilustrácie príručky /56/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 55 – Návod v príručke /56/ IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka

obr. 56 – Vodácke karty /57/IVANIČ, Matúš. Vodácká príručka